

ZAKON

O JAVNOM INFORMISANJU I MEDIJIMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Javno informisanje i mediji

Član 1.

Javno informisanje ostvaruje se putem medija.

Cilj zakonskog regulisanja

Član 2.

Pravila o javnom informisanju obezbeđuju i štite iznošenje, primanje i razmenu informacija, ideja i mišljenja putem medija u cilju unapređivanja vrednosti demokratskog društva, sprečavanja sukoba i očuvanja mira, istinitog, blagovremenog, verodostojnog i potpunog informisanja i omogućavanja slobodnog razvoja ličnosti.

Predmet zakonskog regulisanja

Član 3.

Ovim zakonom uređuje se način ostvarivanja slobode javnog informisanja koja posebno obuhvata slobodu prikupljanja, objavljivanja i primanja informacija, slobodu formiranja i izražavanja ideja i mišljenja, slobodu štampanja i distribucije novina i slobodu proizvodnje, pružanja i objavljivanja audio i audio-vizuelnih medijskih usluga, slobodu širenja informacija i ideja preko interneta i drugih platformi, kao i slobodu izdavanja medija i obavljanja delatnosti javnog informisanja.

Ovim zakonom uređuju se i načela javnog informisanja, javni interes u javnom informisanju, obezbeđivanje i raspodela sredstava za ostvarivanje javnog interesa, impresum, skraćeni impresum i identifikacija, javnost podataka o medijima i Registar, zaštita medijskog pluralizma, položaj urednika, novinara i predstavnika stranih medija, distribucija medija, privremeno čuvanje i uvid u medijski zapis, posebna prava i obaveze u javnom informisanju, informacije o ličnosti, sredstva i postupci pravne zaštite, nadzor nad primenom odredaba zakona, kao i kaznene odredbe.

Sloboda javnog informisanja

Član 4.

Javno informisanje je slobodno i ne podleže cenzuri.

Zabranjena je neposredna i posredna diskriminacija urednika medija, novinara i drugih lica u oblasti javnog informisanja prema njihovoj političkoj opredeljenosti i uverenju ili drugom ličnom svojstvu.

Ne sme se ugrožavati slobodan protok informacija putem medija, kao ni uređivačka autonomija medija, a naročito vršenjem pritiska, pretnjom, odnosno ucenom urednika, novinara ili izvora informacija.

Fizički napad na urednika, novinara i druga lica koja učestvuju u prikupljanju i objavljivanju informacija putem medija kažnjava se na osnovu zakona.

Sloboda javnog informisanja ne sme se povređivati zloupotrebom službenog položaja i javnih ovlašćenja, svojinskih i drugih prava, kao ni uticajem i kontrolom nad sredstvima za štampanje i distribuciju novina ili mrežama elektronskih komunikacija koje se koriste za distribuciju medijskih sadržaja.

Informisanje o pitanjima od interesa za javnost

Član 5.

Putem medija objavljuju se informacije, ideje i mišljenja o pojavama, događajima i ličnostima o kojima javnost ima opravdan interes da zna, bez obzira na način na koji su pribavljene informacije, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Svako ima pravo da istinito, potpuno i blagovremeno bude obavešten o pitanjima od javnog značaja i sredstva javnog obaveštavanja su dužna da to pravo poštuju.

Zaštita medijskog pluralizma i zabrana monopola u oblasti javnog informisanja

Član 6.

Radi omogućavanja građanima da formiraju sopstveno mišljenje o pojavama, događajima i ličnostima, obezbeđuje se raznovrsnost izvora informacija i medijskih sadržaja.

Radi zaštite konkurencije i raznovrsnosti ideja i mišljenja, zabranjen je svaki vid monopola u oblasti javnog informisanja.

Niko ne može imati monopol na objavljivanje informacija, ideja i mišljenja u mediju.

Niko ne može imati monopol na osnivanje, odnosno distribuciju medija.

Javnost podataka o medijima

Član 7.

Radi formiranja sopstvenog mišljenja o verodostojnosti i pouzdanosti informacija, ideja i mišljenja objavljenih u medijima, radi sagledavanja mogućeg uticaja medija na javno mnjenje, kao i radi zaštite medijskog pluralizma omogućava se javnost podataka o medijima.

Položaj nosilaca javnih i političkih funkcija

Član 8.

Izabran, postavljen, odnosno imenovan nosilac javne i političke funkcije dužan je da trpi iznošenje kritičkih mišljenja, koja se odnose na rezultate njegovog rada, odnosno politiku koju sprovodi, a u vezi je sa obavljanjem njegove funkcije bez obzira na to da li se oseća lično povređenim iznošenjem tih mišljenja.

Obaveza novinarske pažnje

Član 9.

Urednik i novinar dužni su da s pažnjom primerenom okolnostima, pre objavljivanja informacije koja sadrži podatke o određenoj pojavi, događaju ili личности provere njeno poreklo, istinitost i potpunost.

Urednik i novinar dužni su da preuzete informacije, ideje i mišljenja prenesu verodostojno i potpuno, a ako se informacija preuzima iz drugog medija - da navedu i naziv tog medija.

Ustanove javnih medijskih servisa

Član 10.

Ustanove javnih medijskih servisa i drugi mediji koji deluju u skladu s načelima javnih medijskih servisa posebno su dužni da o pojavama, događajima i ličnostima izveštavaju pravovremeno i nepristrasno, da omoguće izražavanje ideja i mišljenja koja su zastupljena u zajednici, da podstiču na raspravu u duhu tolerancije, o svim temama od interesa za javnost, da proizvode raznovrsne programske sadržaje i da teže najvišem nivou kvaliteta usluga.

Prava izdavača

Član 11.

Svi su dužni da poštuju prava izdavača medija i pružalaca audio i audio-vizuelne medijske usluge (u daljem tekstu: izdavač).

Fizička i pravna lica, domaća i strana, imaju jednako pravo na izdavanje i druga prava u oblasti javnog informisanja, u skladu sa zakonom i potvrđenim međunarodnim ugovorom.

Ostvarivanje prava na informisanje osoba sa invaliditetom

Član 12.

U cilju zaštite interesa osoba sa invaliditetom i obezbeđivanja njihovog ravnopravnog uživanja prava na slobodu mišljenja i izražavanja, Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, preduzima mere kojima im se omogućava da nesmetano primaju informacije namenjene javnosti, u primerenom obliku i primenom odgovarajuće tehnologije, i obezbeđuje deo sredstava ili drugih uslova za rad medija koji objavljuju informacije na znakovnom jeziku ili Brajevom pismu ili na drugi način omogućavaju tim licima da nesmetano ostvaruju prava u javnom informisanju.

Ostvarivanje prava na informisanje nacionalnih manjina

Član 13.

U cilju omogućavanja ostvarivanja prava nacionalnih manjina na informisanje na sopstvenom jeziku i negovanje sopstvene kulture i identiteta, Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave obezbeđuje deo sredstava, putem sufinansiranja, ili drugih uslova za rad medija koji objavljuju informacije na jezicima nacionalnih manjina, preko organa nadležnog za poslove javnog informisanja.

Primena i tumačenje odredaba zakona

Član 14.

Odredbe ovog zakona ne mogu se tumačiti ili primeniti na način kojim se ukida sloboda javnog informisanja ili ograničava u meri većoj od propisane ovim zakonom.

Odredbe ovog zakona tumače se i primenjuju u skladu sa opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, vežećim međunarodnim standardima ljudskih i manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje.

II. JAVNI INTERES U JAVNOM INFORMISANJU

Javni interes

Član 15.

Javni interes u oblasti javnog informisanja je:

- 1) istinito, nepristrasno, pravovremeno i potpuno informisanje svih građana Republike Srbije;
- 2) istinito, nepristrasno, pravovremeno i potpuno informisanje na maternjem jeziku građana Republike Srbije pripadnika nacionalnih manjina;
- 3) informisanje na srpskom jeziku pripadnika srpskog naroda koji žive van teritorije Republike Srbije;
- 4) očuvanje kulturnog identiteta srpskog naroda, nacionalnih manjina koje žive na teritoriji Republike Srbije;
- 5) informisanje inostrane javnosti na stranim jezicima kada je to od interesa za Republiku Srbiju;
- 6) informisanje osoba sa invaliditetom i drugih manjinskih grupa;
- 7) podrška proizvodnji medijskih sadržaja u cilju zaštite i razvoja ljudskih prava i demokratije, unapređivanja pravne i socijalne države, slobodnog razvoja ličnosti i zaštite dece i mladih, razvoja kulturnog i umetničkog stvaralaštva, razvoja obrazovanja, uključujući i medijsku pismenost kao deo obrazovnog sistema, razvoja nauke, razvoja sporta i fizičke kulture i zaštite životne sredine i zdravlja ljudi;
- 8) unapređivanje medijskog i novinarskog profesionalizma.

Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave stara se o ostvarivanju javnog interesa podstičući raznovrsnost medijskih sadržaja, slobodu izražavanja ideja i mišljenja, slobodan razvoj nezavisnih i profesionalnih medija, što doprinosi zadovoljavanju potreba građana za informacijama i sadržajima iz svih oblasti života, bez diskriminacije.

Ostvarivanje javnog interesa

Član 16.

Republika Srbija ostvaruje javni interes u oblasti javnog informisanja isključivo:

- 1) formiranjem javnih servisa na nacionalnom i pokrajinskom nivou, u skladu sa zakonom;

2) formiranjem ustanove radi ostvarivanja prava na javno informisanje stanovništva na teritoriji Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohija;

3) omogućavanjem nacionalnim savetima nacionalnih manjina da osnivaju ustanove i privredna društva radi ostvarivanja prava na javno informisanje na jeziku nacionalne manjine, odnosno fondacije radi ostvarivanja opštekorisnog cilja unapređenja javnog informisanja na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa zakonom;

4) sufinansiranjem projekata u oblasti javnog informisanja radi ostvarivanja javnog interesa.

Akt o osnivanju ustanove, privrednog društva odnosno fondacije iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana, posebno uređuje način izbora i imenovanja organa upravljanja, a kada je ustanova, privredno društvo odnosno fondacija izdavač medija, i odgovornog urednika medija, na način koji obezbeđuje punu uređivačku nezavisnost medija.

Direktora ustanove, privrednog društva odnosno upravitelja fondacije, a kad je ustanova, privredno društvo odnosno fondacija izdavač medija, i odgovornog urednika medija, imenuje i razrešava organ upravljanja, na period od četiri godine, a na osnovu sprovedenog javnog konkursa.

Dve trećine članova organa upravljanja ustanove, privrednog društva odnosno fondacije iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana, čine nezavisni članovi, a to su lica koja najmanje tri godine pre imenovanja za člana upravnog odbora ustanove, odnosno fondacije iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana nisu bili funkcioneri u smislu propisa kojima se reguliše sprečavanje sukoba interesa prilikom vršenja javne funkcije.

III. SUFINANSIRANJE PROJEKATA U OBLASTI JAVNOG INFORMISANJA RADI OSTVARIVANJA JAVNOG INTERESA

Način obezbeđivanja i raspoređivanja sredstava

Član 17.

Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave obezbeđuje iz budžeta deo sredstava za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja i raspoređuje ih na osnovu sprovedenih javnih konkursa (u daljem tekstu: konkurs) i pojedinačnim davanjima, na osnovu principa o dodeli državne pomoći i zaštiti konkurencije, bez diskriminacije.

Za pojedinačna davanja može se opredeliti najviše 5% sredstava od ukupno opredeljenih sredstava za ostvarivanje javnog interesa putem javnih konkursa.

Konkursi

Član 18.

Konkurs se raspisuje za projekte:

- 1) proizvodnje medijskih sadržaja;
- 2) organizovanja i učešća na stručnim, naučnim i prigodnim skupovima kao i unapređivanja profesionalnih i etičkih standarda u oblasti javnog informisanja.

Iznos sredstava namenjenih projektima proizvodnje medijskih sadržaja ne može biti manji od 90% iznosa sredstava opredeljenih za konkurs.

Konkurs se raspisuje za sprovođenje projekata čija realizacija ne može biti duža od tri godine.

Raspisivanje konkursa

Član 19.

Polazeći od javnog interesa, definisanog u članu 15. ovog zakona, organ nadležan za poslove javnog informisanja Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave, u skladu sa propisima kojim se reguliše rad ovih organa, (u daljem tekstu: organ koji raspisuje konkurs) donosi odluku o konkursima koji se raspisuju u toku kalendarske godine.

Organ koji raspisuje konkurs raspisuje konkurs radi podizanja kvaliteta informisanja lica iz čl. 12. i 13. ovog zakona.

Organ nadležan za poslove javnog informisanja Republike Srbije raspisuje konkurs radi podizanja kvaliteta informisanja građana koji žive na teritoriji Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohije.

Konkurs se raspisuje u obliku javnog poziva i objavljuje se na veb-sajtu organa iz stava 1. ovog člana, kao i najmanje u jednom dnevnom, odnosno nedeljnim novinama koje se distribuiraju na području nadležnosti organa koji raspisuje konkurs.

Sadržina konkursa

Član 20.

Konkursom se određuje:

- 1) namena sredstava za ostvarivanje javnog interesa i njihov iznos;
- 2) pravo učešća na konkursu;
- 3) kriterijumi za učešće na konkursu;
- 4) rokovi u kojima se sprovodi konkurs;
- 5) dokumentacija koju podnosi podnosilac projekta.

Pravo učešća na konkursu

Član 21.

Pravo učešća na konkursu ima:

- 1) izdavač medija koji je upisan u registar medija;
- 2) pravno lice, odnosno preduzetnik koji se bavi proizvodnjom medijskih sadržaja i koji priloži dokaz da će sufinansiran medijski sadržaj biti realizovan putem medija.

Pravo učešća na konkursu iz člana 18. stav 1. tačka 2) ovog zakona ima svako pravno lice, odnosno preduzetnik, izuzev lica predviđena članom 44. stav 1. ovog zakona.

Pravo učešća na konkursu nemaju izdavači koji se finansiraju iz javnih prihoda.

Uslovi za učešće na konkursu

Član 22.

Na konkursu se može konkurisati samo s jednim projektom.

Projekat u smislu ovog zakona podrazumeva zaokruženu programsku celinu ili deo celine (žanrovska i vremenska) kojom se doprinosi ostvarivanju javnog interesa predviđenog članom 15. ovog zakona.

Izdavač više medija može konkurisati s jednim projektom za svaki medij.

Učesnik konkursa može predložiti sufinansiranje projekta u iznosu koji ne prelazi 80% vrednosti projekta, a najviše do iznosa koji je utvrđen konkursom.

Učesnik konkursa koji je u tekućoj kalendarskoj godini već koristio sredstva namenjena projektnom sufinansiranju u oblasti javnog informisanja na republičkom, pokrajinskom ili lokalnom nivou, može učestvovati na konkursu za sufinansiranje istog projekta samo još jednom u toj godini, i to u iznosu koji, uz sredstva koja je već dobio, ne prelazi 80% vrednosti projekta.

Kriterijumi za ocenu prijave na konkurs

Član 23.

Prijave na konkurs ocenjuju se prema meri u kojoj su predložene projektne aktivnosti podesne da ostvare opšti interes u oblasti javnog informisanja, u skladu sa članom 15. ovog zakona i prema meri u kojoj, na osnovu podnete dokumentacije, učesnik na konkursu pruža veću garanciju privrženosti profesionalnim i etičkim medijskim standardima.

Bliži kriterijumi za svaki raspisani konkurs objavljuju se u javnom pozivu za učešće na konkursu.

Konkursna komisija

Član 24.

Ocenu projekata podnetih na konkurs vrši stručna komisija od tri ili pet članova (u daljem tekstu: komisija).

Na projekte koji se prilažu na konkurs koji se raspisuje radi podizanja kvaliteta informisanja pripadnika nacionalnih manjina, obavezno se pribavlja mišljenje odgovarajućeg nacionalnog saveta nacionalne manjine.

Članove stručne komisije iz stava 1. ovog člana imenuje rukovodilac organa koji je raspisao konkurs i to iz reda nezavisnih stručnjaka za medije i medijskih radnika koji nisu u sukobu interesa i ne obavljaju javnu funkciju.

Većina članova komisije iz stava 1. ovog člana imenuje se na predlog novinarskih i medijskih udruženja ukoliko takav predlog postoji i ukoliko predložena lica ispunjavaju zakonom predviđene uslove.

Članovi komisije imenuju se za svaki konkurs posebno, a odluka o imenovanju se objavljuje se na veb-sajtu organa iz stava 2. ovog člana.

Odluka o raspodeli sredstava

Član 25.

Odluku o raspodeli sredstava donosi rukovodilac organa koji je raspisao konkurs, a na osnovu obrazloženog predloga komisije.

Odluka iz stava 1. ovog člana donosi se u obliku rešenja sa obrazloženjem za svaki raspisani konkurs.

Rešenje iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Rešenje o raspodeli sredstava objavljuje se na veb-sajtu organa koji je raspisao konkurs, i dostavlja se svakom učesniku konkursa u elektronskoj formi.

Rešenje iz stava 2. ovog člana osnov je za zaključenje ugovora s licem koje je dobilo sredstva za sufinansiranje projektnih aktivnosti

Izveštaj o sprovedenim aktivnostima

Član 26.

Narativni i finansijski izveštaj o sprovedenim projektnim aktivnostima dostavlja se organu koji je doneo odluku o raspodeli sredstava, u skladu sa ugovorenim obavezama.

Uz izveštaj iz stava 1. ovog člana dostavlja se i dokaz o realizaciji projekta.

Pojedinačna davanja

Član 27.

Sredstva opredeljena za pojedinačna davanja iz člana 17. ovog zakona, raspodeljuju se odlukom rukovodioca organa nadležnog za poslove javnog informisanja, koja se donosi bez sprovođenja javnog konkursa.

Iznos raspodeljenih sredstava svakom pojedinačnom odlukom iz stava 1. ovog člana ne može biti veći od 20% iznosa koji je propisan za javne nabavke male vrednosti.

Raspodeljena sredstva iz stava 2. ovog člana ne mogu se kumulirati s drugim vidovima državne pomoći.

Na uslove i postupak raspodele sredstava opredeljenih za pojedinačna davanja shodno se primenjuju odredbe čl. 21, 22, 23, 24. i 26. ovog zakona.

Ostala pravila obezbeđivanja i raspodele sredstava

Član 28.

Ministarstvo nadležno za poslove javnog informisanja bliže uređuje sufinansiranje projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja i propisuje obrasce za prijave na konkurs i obrasce za podnošenje narativnog i finansijskog izveštaja.

Obrazac za prijavu na konkurs obavezno sadrži podatak o tome da li je podnosilac projekta već koristio javna sredstva za isti projekat.

IV. MEDIJI

Pojam medija

Član 29.

Medij je sredstvo javnog obaveštavanja koje rečima, slikom, odnosno zvukom prenosi urednički oblikovane informacije, ideje i mišljenja i druge sadržaje namenjene javnoj distribuciji i neodređenom broju korisnika.

Pod medijem se u smislu ovog zakona naročito podrazumevaju dnevne i periodične novine, servis novinske agencije, radio-program i televizijski program i elektronska izdanja tih medija, kao i samostalna elektronska izdanja (uređivački oblikovane internet stranice ili internet portali), a koji su registrovani u Registru medija, u skladu sa ovim zakonom.

Medij nema svojstvo pravnog lica.

Član 30.

Medij, u smislu ovog zakona nije: knjiga, film, nosač audio i audio-vizuelnog sadržaja, naučni i stručni časopis namenjen prvenstveno informisanju ili obrazovanju određene profesionalne grupe, ostale štampane publikacije, katalog koji sadrži isključivo obaveštenja, oglase, reklame i informacije namenjene tržištu ili bilten i slične publikacije namenjene internom informisanju, elektronska publikacija državnih organa i organizacija, ustanova, javnih preduzeća i privrednih društava, preduzetnika i njihovih udruženja, službeno glasilo, štampana stvar poput letaka, plakata i sličnih sredstava javnog obaveštavanja, druga publikacija u smislu propisa kojim se uređuje izdavaštvo, kao ni internet-pretraživači i agregatori.

Mediji, u smislu ovog zakona nisu: platforme, poput internet foruma, društvenih mreža i drugih platformi koje omogućavaju slobodnu razmenu informacija, ideja i mišljenja njenih članova, niti bilo koja druga samostalna elektronska publikacija, poput blogova, veb-prezentacija i sličnih elektronskih prezentacija, osim ako nisu registrovane u Registru medija, u skladu sa ovim zakonom.

Član 31.

Svaka novina sa posebnim nazivom smatra se jednim medijem.

Sva izdanja jednih novina koja izlaze pod istim nazivom smatraju se jednim medijem.

Svaki pojedinačni radio ili televizijski program smatra se jednim medijem, bez obzira na način distribucije.

Svaki servis novinske agencije koji se posebno distribuira smatra se jednim medijem.

Samostalno elektronsko izdanje smatra se jednim medijem.

Izdavač medija

Član 32.

Izdavač može biti svako fizičko i pravno lice.

Pravna i fizička lica, izdavači medija, moraju biti registrovani kod nadležnog organa Republike Srbije za obavljanje delatnosti.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana može osnovati svako domaće ili strano pravno ili fizičko lice, u skladu sa zakonom.

Član 33.

Pravo na izdavanje medija u pravnom je prometu.

Promena izdavača se upisuje u Registar medija u skladu sa ovim zakonom.

Promena izdavača iz stava 2. ovog člana prema trećim licima deluje od dana upisa te promene.

Pravni posao iz stava 1. ovog člana zaključuje se u pismenoj formi.

Pravo na promenu izdavača elektronskog medija, uređuje se zakonom koji uređuje oblast elektronskih medija.

V. IMPRESUM, SKRAĆENI IMPRESUM I IDENTIFIKACIJA

Obaveza objavljivanja

Član 34.

U svakom mediju obavezno se objavljuju osnovni podaci o mediju u obliku impresuma, skraćenog impresuma, odnosno identifikacije.

Sadržaj

Član 35.

Impresum medija sadrži: naziv medija, naziv i sedište izdavača, adresu elektronske pošte ili internet stranice, lična imena odgovornog urednika medija i odgovornih urednika za pojedina izdanja, rubrike, odnosno programske celine, podatke o nadležnim regulatornim, odnosno nadzornim telima, kao i registracioni broj medija.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana impresum pružaoca audio i audiovizuelnih medijskih usluga obavezno sadrži i datum emitovanja programa i vreme emitovanja impresuma, kao i oznake frekvencije, odnosno televizijskog kanala na kome se program emituje, a impresum novinske agencije – datum dostavljanja informacija.

Skraćeni impresum novina sadrži naziv i datum izdavanja novina.

Identifikacija televizijskog programa sadrži karakterističnu oznaku audiovizuelne medijske usluge, odnosno televizijskog programa.

Identifikacija radio programa sadrži naziv radio programa i radio frekvencije na kojima se emituje program.

Skraćeni impresum novinske agencije sadrži naziv servisa i datum dostavljanja informacije.

Način objavljivanja

Član 36.

Impresum mora biti celovito i vidno objavljen i jasno odvojen od ostalog sadržaja medija.

Impresum i skraćeni impresum novina objavljuju se u svakom broju i na svakom primerku novina.

Skraćeni impresum novina objavljuje se na margini svake stranice.

Impresum televizijskog i radio programa objavljuje se na početku i na kraju programa, svakog dana kad se program emituje, a ako se program neprekidno emituje, svakog dana između ponoći i dva sata.

Identifikacija televizijskog programa objavljuje se sve vreme trajanja programa.

Identifikacija radio programa objavljuje se najmanje jednom na svaka dva sata trajanja programa.

Impresum novinske agencije objavljuje se najmanje jednom dnevno.

Skraćeni impresum novinske agencije objavljuje se uz svaku objavljenu informaciju.

Impresum, skraćeni impresum, odnosno identifikacija ostalih medija objavljuje se na pogodan način, shodno odredbama ovog člana.

VI. JAVNOST PODATAKA O MEDIJIMA I REGISTAR

Registar medija

Član 37.

Registar medija (u daljem tekstu: Registar) vodi Agencija za privredne registre Republike Srbije (u daljem tekstu: Agencija), u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravni položaj Agencije, zakonom kojim se uređuje postupak registracije u Agenciji i ovim zakonom.

Svrha Registra

Član 38.

Svrha Registra medija je obezbeđivanje javnosti podataka o medijima.

Sadržina Registra i predmet registracije

Član 39.

U Registar se registruju:

- 1) naziv i registarski broj medija iz člana 29. ovog zakona;
- 2) lično ime i JMBG domaćeg fizičkog lica ili broj pasoša i država izdavanja pasoša stranog fizičkog lica koje je odgovorni urednik medija;
- 3) broj dozvole za pružanje medijske usluge za elektronske medije;
- 4) podatak o jeziku na kome se medij izdaje, odnosno na kome se pruža medijska usluga;
- 5) podatak o internet, elektronskim i drugim formama medija;
- 6) internet adresa za medije koji se isključivo distribuiraju putem interneta;
- 7) poslovno ime/naziv, sedište i matični broj izdavača medija/pružaoca medijske usluge;
- 8) dokument koji sadrži podatke o pravnim i fizičkim licima koja neposredno ili posredno imaju više od 5% udela u osnivačkom kapitalu izdavača, podatke o njihovim povezanim licima u smislu zakona kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava i podatke o drugim izdavačima u kojima ta lica imaju više od 5% udela u osnivačkom kapitalu;
- 9) podatke o iznosu novčanih sredstava dodeljenih mediju na ime državne pomoći, u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 10) podatke o iznosu novčanih sredstava dobijenih od organa javne vlasti pod kojima se podrazumevaju državni organi, organi teritorijalne autonomije, organi jedinica lokalne samouprave, organizacije kojima je povereno vršenje javnih ovlašćenja, kao i pravna lica koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu: organ javne vlasti);

- 11) podatak o prosečno prodatom tiražu medija u kalendarskoj godini;
- 12) druge dokumente na osnovu kojih je izvršena registracija;
- 13) datum i vreme registracije;
- 14) promene registrovanih podataka;
- 15) datum i vreme registracije promene podataka.

Dokument iz stava 1. tačka 8) ovog člana obavezno sadrži poslovno ime/naziv, sedište i matični/registarski broj pravnog lica, lično ime i JMBG domaćeg fizičkog lica ili broj pasoša i naziv države koja je izdala pasoš stranog fizičkog lica, kao i njihovo pojedinačno procentualno učešće u upravljačkim pravima.

Podnosilac prijave za registraciju podataka iz stava 1. tač. 9) i 10) ovog člana je organ javne vlasti.

Podaci o novčanim sredstvima iz stava 1. tač. 9) i 10) ovog člana prijavljuju se Registru najkasnije 15 dana od dana donošenja odluke o dodeli sredstava.

Podaci o prosečno prodatom tiražu iz stava 1. tačke 11) ovog člana, za prethodnu kalendarsku godinu prijavljuju se Registru do 31. marta tekuće godine.

Registrovani i/ili objavljeni podaci o fizičkom licu nisu javno dostupni, osim ličnog imena.

Promene registrovanih podataka i dokumenata

Član 40.

Promene registrovanih podataka prijavljuju se Registru najkasnije u roku od 15 dana od dana kada je promena nastala.

Brisanje medija iz Registra

Član 41.

Medij se briše iz Registra na osnovu prijave izdavača.

Registrator po službenoj dužnosti briše medij iz Registra:

- 1) na osnovu rešenja nadležnog državnog organa u vezi sa članom 47. ovog zakona;
- 2) po brisanju izdavača iz registra u kome je bio registrovan;
- 3) iz drugog razloga propisanog posebnim zakonom.

Rešenje o registraciji

Član 42.

Rešenje Registratora koji vodi Registar (u daljem tekstu: Registrator) konačno je i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Dokumentacija za registraciju

Član 43.

Ministarstvo nadležno za poslove javnog informisanja propisuje dokumentaciju koja se prilaže u postupku registracije medija u Registar.

Posledice neupisivanja

Član 44.

Izdavaču medija koji nije upisan u Registar, Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, kao ni ustanova, preduzeće i drugo pravno lice koje je u pretežnom delu u državnoj svojini ili koje se u celini ili pretežnim delom finansira iz javnih prihoda, ne može sufinansirati projekte niti na drugi način dodeljivati državnu pomoć.

Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, kao ni ustanova, preduzeće i drugo pravno lice koje je u pretežnom delu u državnoj svojini ili koje se u celini ili pretežnim delom finansira iz javnih prihoda, ne mogu se oglašavati niti koristiti druge usluge medija iz stava 1. ovog člana.

VII. ZAŠTITA MEDIJSKOG PLURALIZMA

Zabrana narušavanja medijskog pluralizma

Član 45.

Radi sprečavanja nastanka ili jačanja pretežnog uticaja u oblasti javnog informisanja, koji značajno ograničava medijski pluralizam, nije dozvoljeno objedinjavanje:

- osnivačkih, odnosno upravljačkih prava u dva ili više izdavača dnevnih novina koje objavljuju informacije iz svih oblasti društvenog života, čiji ukupan godišnji tiraž prelazi 50% prodatog ili na drugi način realizovanog tiraža dnevnih novina na teritoriji Republike Srbije, u kalendarskoj godini koja prethodi objedinjavanju;
- osnivačkih odnosno upravljačkih prava u dva ili više izdavača koji pružaju audio, odnosno audio-vizuelne medijske usluge, čiji zbirni udeo u slušanosti, odnosno gledanosti prelazi 35% od ukupne slušanosti, odnosno gledanosti u zoni pokrivanja, u kalendarskoj godini koja prethodi objedinjavanju.

Objedinjavanje osnivačkih, odnosno upravljačkih prava podrazumeva mogućnost odlučujućeg uticaja na vođenje poslova u dva ili više izdavača, a naročito u svojstvu kontrolnog (matičnog) društva, odnosno kontrolnog člana ili akcionara, na osnovu svojine ili drugih imovinskih prava na imovini ili delu imovine, na osnovu prava iz ugovora, sporazuma ili iz hartija od vrednosti, po osnovu potraživanja ili sredstava za obezbeđenje potraživanja ili na osnovu uslova poslovne prakse.

St. 1. i 2. ovog člana ne dovode u pitanje primenu odredaba zakona kojim se reguliše zaštita konkurencije.

Član 46.

Nije dozvoljeno sticanje učešća preko 50% u osnivačkom kapitalu između izdavača dnevnih novina, koje objavljuju informacije iz svih oblasti društvenog života, s prosečnim dnevnim realizovanim tiražom većim od 50.000 primeraka godišnje, i izdavača koji pruža audio i audio-vizuelne medijske usluge.

Lice koje se pored delatnosti izdavača medija, bavi i distribucijom medijskih sadržaja, dužno je da delatnost izdavača medija obavlja preko povezanog pravnog lica.

Povezanim pravnim licima u smislu ovog zakona smatraju se lica koja su povezana tako da jedno ili više njih ima mogućnost odlučujućeg uticaja na vođenje poslova drugog ili drugih pravnih lica, a naročito uticaj koji proizilazi iz:

- 1) svojstva kontrolnog (matičnog) društva, odnosno kontrolnog člana ili akcionara, samostalno ili zajedničkim delovanjem, po pravilima o povezanim privrednim društvima u smislu zakona kojim se uređuje položaj privrednih društava;
- 2) svojinskih ili drugih prava na imovini ili delu imovine drugog pravnog lica;
- 3) ugovora, sporazuma ili iz vlasničkih prava na hartijama od vrednosti;
- 4) potraživanja, sredstava obezbeđenja ili uslova poslovne prakse čiji je titular, odnosno koje određuje kontrolno lice.

Utvrđivanje ugrožavanja medijskog pluralizma

Član 47.

Postojanje ugrožavanja medijskog pluralizma za štampane medije utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove javnog informisanja, a u slučajevima objedinjavanja ili unakrsnog sticanja učešća čiji je učesnik najmanje jedan elektronski medij, nezavisno regulatorno telo nadležno za elektronske medije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast elektronskih medija.

Ministarstvo nadležno za poslove javnog informisanja pokreće postupak iz stava 1. ovog člana po prijavi zainteresovanog lica.

Kad utvrdi da je ugrožen medijski pluralizam, ministarstvo iz stava 2. ovog člana upozorava na to izdavača i određuje mu da, u roku od šest meseci od dana prijema upozorenja, podnese dokaze o tome da je svojim radnjama otklonio uzroke ugrožavanja medijskog pluralizma.

Ministarstvo iz stava 2. ovog člana, po službenoj dužnosti obaveštava Registratora o izdatom upozorenju izdavaču.

Ako izdavač štampanog medija ne postupi po upozorenju iz stava 3. ovog člana, Registrator, na osnovu rešenja ministarstva nadležnog za poslove javnog informisanja, briše medij iz Registra.

VIII. UREDNICI, NOVINARI, PROFESIONALNA UDRUŽENJA NOVINARA I PREDSTAVNICI INOSTRANIH MEDIJA

Urednici

Član 48.

Medij mora imati odgovornog urednika.

Glavni urednik medija ima svojstvo odgovornog urednika tog medija.

Odgovorni urednik za pojedino izdanje, rubriku, odnosno programsku celinu odgovara za sadržaj koji uređuje.

Odgovorni urednik ne može biti lice koje uživa imunitet od odgovornosti.

Za odgovornog urednika imenuje se lice koje ima prebivalište na teritoriji Republike Srbije.

Pravo novinara na objavljivanje tvrdnji i iznošenje stavova i mišljenja

Član 49.

Novinaru ne može prestati radni odnos, umanjiti se ugovorena zarada ili ugovorena naknada za rad, niti se na drugi način staviti u nepovoljniji položaj zbog

toga što je u javnom glasilu objavio istinitu tvrdnju ili izneo mišljenje, kao ni zbog toga što je svoje mišljenje izneo van medija kao lični stav.

Pravo novinara da odbije izvršenje naloga

Član 50.

Novinar ima pravo da odbije da izvrši nalog urednika ako bi se postupanjem u skladu s tim nalogom kršio propis, pravila struke i etika novinarske profesije.

Pravo novinara na autentičnost priloga

Član 51.

Prilog novinara čiji je smisao izmenjen u uređivačkom postupku ne sme se objaviti pod njegovim imenom bez njegovog pristanka.

Novinarska tajna

Član 52.

Novinar nije dužan da otkrije izvor informacije, osim podataka koji se odnose na krivično delo, odnosno učinioca krivičnog dela za koje je kao kazna propisan zatvor u trajanju od najmanje pet godina, ako se podaci za to krivično delo ne mogu pribaviti na drugi način.

Sloboda profesionalnog udruživanja

Član 53.

Novinari mogu slobodno osnivati svoja udruženja, u skladu sa zakonom kojim se uređuju udruženja.

Pravo udruženja u sudskom postupku

Član 54.

Udruženje novinara ima pravni interes za mešanje u radnom sporu u kome učestvuje član tog udruženja, ako se on tome ne protivi.

Predstavnici inostranih medija i dopisništva inostranih medija

Član 55.

Predstavnik inostranog medija (urednik, novinar, foto-reporter, snimatelj i drugi saradnici) i dopisništvo inostranog medija, imaju u obavljanju svoje delatnosti ista prava i dužnosti kao i domaći urednik, novinar, ostali saradnici i mediji.

Radi lakšeg obavljanja novinarskog posla, predstavnik inostranog medija i dopisništvo inostranog medija mogu da se upišu u evidenciju inostranih predstavnika i dopisništava, koja se vodi u ministarstvu nadležnom za poslove javnog informisanja, na osnovu čega im se izdaje odgovarajuća legitimacija.

Strano dopisništvo, kao organizovano predstavništvo stranog medija, stiče svojstvo pravnog lica upisom u evidenciju.

Ministarstvo nadležno za poslove javnog informisanja bliže uređuje način vođenja i upisa u evidenciju i izdavanje legitimacija iz stava 2. ovog člana.

IX. DISTRIBUCIJA MEDIJA I MEDIJSKIH SADRŽAJA

Sloboda distribucije

Član 56.

Distribucija domaćih i stranih medija i medijskih sadržaja je slobodna.

Sloboda distribucije iz stava 1. ovog člana obezbeđuje javnosti pristup mediju i medijskom sadržaju u distributivnoj mreži, bez obzira na sredstva kojima se medij čini dostupnim javnosti.

Distribucija medija bez impresuma

Član 57.

Distributer ima pravo da odbije da distribuira medij bez impresuma.

U slučaju spora povodom informacije objavljene u mediju koji je distributer prihvatio da distribuira bez impresuma, odgovornost snosi i distributer.

Zabrana odbijanja distribucije

Član 58.

Lice koje se bavi distribucijom medija ne sme da odbije distribuciju medija primenjujući nejednake uslove distribucije u odnosu na različite učesnike na medijskom tržištu, kao ni na drugi način značajno ograničavati, narušavati ili sprečavati konkurenciju na relevantnom medijskom tržištu, na teritoriji Republike Srbije, shodno odredbama zakona kojim se reguliše zaštita konkurencije.

Izdavač medija čija je distribucija obustavljena u celosti ili u značajnom delu povredom zabrane iz stava 1. ovog člana ima pravo da pred nadležnim sudom zahteva naknadu štete koju je usled toga pretrpeo.

Naknada štete nastala povredom odredbe stava 1. ovog člana određuje se posebno uzimajući u obzir vrednost neprodatog tiraža, odnosno udela u auditorijumu, kao i vrednost prodatog oglasnog prostora u neprodatom tiražu, odnosno u audio i audio-vizuelnoj medijskoj usluzi koja nije pružena.

Postupak po zahtevu iz stava 2. ovog člana hitan je.

U postupku iz stava 2. ovog člana nadležni sud na predlog izdavača medija određuje privremenu meru kojom se obavezuje lice koje se bavi distribucijom medija da do pravnosnažnog okončanja postupka nastavi da obavlja distribuciju tog medija.

O predlogu iz stava 5. ovog člana nadležni sud odlučuje u roku od osam dana od dana podnošenja predloga i svoju odluku odmah dostavlja izdavaču medija, odgovornom uredniku medija i licu koje se bavi distribucijom medija.

Zabrana distribucije informacije ili drugog medijskog sadržaja

Član 59.

Na predlog nadležnog javnog tužioca, nadležni sud može zabraniti distribuciju informacije ili drugog medijskog sadržaja (u daljem tekstu: informacija) ako je to neophodno u demokratskom društvu i ako se u informaciji poziva na:

- 1) akt neposrednog nasilnog rušenja ustavnog poretka;

2) akt neposrednog nasilja prema licu ili grupi na osnovu rase, nacionalne pripadnosti, veroispovesti, seksualne opredeljenosti, invaliditeta ili drugog ličnog svojstva, a od objavljivanja informacije neposredno prethodi ozbiljna i nepopravljiva posledica čije se nastupanje ne može sprečiti na drugi način.

Predlog za zabranu

Član 60.

Predlog za zabranu distribucije informacije (u daljem tekstu: predlog za zabranu) podnosi nadležni javni tužilac.

Predlogom za zabranu može se zahtevati da se zabrani distribucija informacije iz člana 59. ovog zakona, da se oduzmu primerci novina koji sadrže tu informaciju ako se svrha zabrane može postići samo na taj način, odnosno da se zabrani širenje takve informacije putem drugog medija.

Privremena zabrana

Član 61.

Na predlog nadležnog javnog tužioca, nadležni sud može doneti rešenje o privremenoj zabrani distribucije informacije do pravosnažne odluke o zabrani.

O predlogu iz stava 1. ovog člana sud odlučuje u roku od šest sati od njegovog podnošenja.

Nadležni sud dužan je da rešenje o privremenoj zabrani odmah dostavi izdavaču, odgovornom uredniku, kao i distributeru ili štampariji.

Nadležni sud nalaže ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove da onemogući distribuciju informacije na osnovu rešenja iz stava 1. ovog člana.

Pretres

Član 62.

Pretres po predlogu za zabranu mora se održati u roku od 24 sata od trenutka prijema predloga.

Pretres iz stava 1. ovog člana može se održati i bez prisustva uredno pozvanih stranaka, na šta se stranke u pozivu na pretres izričito upozoravaju.

Rešenje po predlogu za zabranu

Član 63.

Rešenje o predlogu za zabranu sud donosi odmah po završenom pretresu, a predsednik veća objavljuje ga bez odlaganja.

Rešenje se mora pismeno izraditi i njegov overeni prepis dostaviti strankama u roku od tri dana od dana objavljivanja.

Odbijanje predloga za zabranu

Član 64.

U odluci kojom se odbija predlog za zabranu, stavlja se van snage mera onemogućavanja privremene distribucije informacije iz člana 61. stav 1. ovog zakona.

Žalba nadležnog javnog tužioca protiv odluke iz stava 1. ovog člana ne odlaže njeno izvršenje.

Naknada štete

Član 65.

Ako sud odbije predlog za zabranu, izdavač ima pravo na naknadu štete koja je prouzrokovana neosnovanom privremenom zabranom.

Žalba protiv rešenja prvostepenog suda

Član 66.

Žalba protiv rešenja prvostepenog suda o predlogu za zabranu podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja prepisa rešenja.

Žalba se ne dostavlja protivnoj stranci na odgovor.

Blagovremenu i dozvoljenu žalbu, zajedno sa svim spisima, prvostepeni sud dostavlja drugostepenom sudu u roku od dva dana od dana prijema žalbe.

Drugostepeni sud može pozvati i saslušati stranke.

Drugostepeni sud odlučuje o žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe sa spisima.

Shodna primena pravila krivičnog postupka

Član 67.

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, u postupku za zabranu distribucije informacije shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje krivični postupak.

X. PRIVREMENO ČUVANJE MEDIJSKOG ZAPISA I PRAVO UVIDA

Obaveza izdavača

Član 68.

Izdavač je dužan da čuva jedan primerak medijskog zapisa (u daljem tekstu: zapis), i to:

- 1) novina - svaki broj svakog izdanja - 60 dana od dana objavljivanja;
- 2) snimka objavljene radio ili televizijske emisije - 30 dana od dana objavljivanja;
- 3) drugog zapisa - 30 dana od dana njihovog objavljivanja.

Pravo na uvid i pravo na kopiju

Član 69.

Izdavač je dužan da čuvane zapise stavi na uvid i dostavi njihovu kopiju na zahtev suda, drugog nadležnog državnog organa, regulatornog tela za oblast elektronskih medija, kao i zainteresovanog lica, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema pismenog zahteva.

Ostvarivanje prava na uvid

Član 70.

Uvid u zapis vrši se u prostoriji izdavača određenog dana u toku radnog vremena.

Licu koje nije u stanju da bez pratioca izvrši uvid u zapis, omogućava se da to učini uz pomoć pratioca.

Naknada

Član 71.

Uvid u zapis se ne naplaćuje.

Za izradu kopije zapisa može se zahtevati naknada nužnih troškova kopiranja.

Na zahtev suda, nadležnog državnog organa, kao i regulatornog tela za oblast elektronskih medija, kopija zapisa se izrađuje i dostavlja bez naknade, ako je zahtev u vezi sa obavljanjem poslova iz njihove nadležnosti.

Zloupotreba prava na uvid u zapis medija

Član 72.

Izdavač ima pravo da odbije zahtev za uvid i izradu kopije zapisa ako tražilac zloupotrebljava svoje pravo, a naročito ako nerazumno često podnosi zahtev ili ako ponavlja zahtev za uvid u isti ili već dobijeni zapis.

XI. POSEBNA PRAVA I OBAVEZE U JAVNOM INFORMISANJU

Pretpostavka nevinosti

Član 73.

U cilju zaštite ljudskog dostojanstva, kao i ugleda i nepristrasnosti suda ili drugog nadležnog organa, niko se u mediju ne sme označiti učiniocem kažnjivog dela, odnosno oglasiti krivim ili odgovornim pre pravnosnažnosti odluke suda.

Objavljivanje informacija u vezi s krivičnim postupkom

Član 74.

Informacije iz krivičnog postupka koji je u toku mogu se objaviti ako su iznete na glavnom pretresu ili ako su pribavljene ili ako su mogle biti dobijene od organa javne vlasti na osnovu zakona kojim se uređuje pristup informacijama od javnog značaja.

Zabrana govora mržnje

Član 75.

Idejama, mišljenjem, odnosno informacijama, koje se objavljuju u medijima ne sme se podsticati diskriminacija, mržnja ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihovog pripadanja ili nepripadanja nekoj rasi, veri, naciji, polu, zbog njihove seksualne opredeljenosti ili drugog ličnog svojstva, bez obzira na to da li je objavljivanjem učinjeno krivično delo.

Oslobađanje od odgovornosti

Član 76.

Ne postoji povreda zabrane govora mržnje ako je informacija iz člana 75. ovog zakona deo novinarskog teksta, a objavljena je:

1) bez namere da se podstiče na diskriminaciju, mržnju ili nasilje protiv lica ili grupe lica iz člana 75. ovog zakona, posebno ako je takva informacija deo objektivnog novinarskog izveštaja;

2) s namerom da se kritički ukaže na diskriminaciju, mržnju ili nasilje protiv lica ili grupe lica iz člana 75. ovog zakona ili na pojave koje predstavljaju ili mogu da predstavljaju podsticanje na takvo ponašanje.

Zaštita maloletnika

Član 77.

U cilju zaštite slobodnog razvoja ličnosti maloletnika, posebno se mora voditi računa da sadržaj medija i način distribucije medija ne naškode moralnom, intelektualnom, emotivnom ili socijalnom razvoju maloletnika.

Zabrana javnog izlaganja pornografije

Član 78.

Ne sme se na način dostupan maloletnicima javno izlagati štampani medij sa pornografskim sadržajem.

Štampani medij sa pornografskim sadržajem na naslovnoj i poslednjoj strani ne sme da sadrži pornografiju, a mora imati vidno upozorenje da sadrži pornografiju, kao i upozorenje da nije namenjen maloletnicima.

Na pornografske audio i audio-vizuelne medijske sadržaje, kao i na sadržaje koji se distribuiraju putem interneta primenjuju se odredbe posebnog zakona kojim se uređuju elektronski mediji.

XII. INFORMACIJE O LIČNOSTI

Dostojanstvo ličnosti i pravo na autentičnost

Član 79.

Dostojanstvo ličnosti (čast, ugled, odnosno pijetet) lica na koje se odnosi informacija pravno je zaštićeno.

Objavljivanje informacije kojom se vrši povreda časti, ugleda ili pijeteta, odnosno lice prikazuje u lažnom svetlu pripisivanjem osobina ili svojstava koje ono nema, odnosno odricanjem osobina ili svojstava koje ima, nije dopušteno ako interes za objavljivanje informacije ne preteže nad interesom zaštite dostojanstva i prava na autentičnost, a naročito ako se time ne doprinosi javnoj raspravi o pojavi, događaju ili ličnosti na koju se informacija odnosi.

Prikazom ili opisom scene nasilja u mediju ili medijskom sadržaju ne sme se povrediti dostojanstvo žrtve nasilja.

Karikaturalno, satirično, kolažno i drugo slično prikazivanje lica, ne smatra se povredom dostojanstva, odnosno prava na autentičnost.

Privatan život i lični zapisi

Član 80.

Informacija iz privatnog života, odnosno lični zapis (pismo, dnevnik, zabeleška, digitalni zapis i sl.), zapis lika (fotografski, crtani, filmski, video, digitalni i sl.) i zapis glasa (magnetofonski, gramofonski, digitalni i sl.), ne može se objaviti bez pristanka lica čijeg se privatnog života informacija tiče, odnosno lica čije reči, lik odnosno glas sadrži, ako se pri objavljivanju može zaključiti koje je to lice.

Maloletnik se ne sme učiniti prepoznatljivim u informaciji koja može da povredi njegovo pravo ili interes.

Pristanak je potreban i za neposredno prenošenje lika ili glasa putem televizije, radija i slično.

Informacija i zapis iz stava 1. ovog člana ne mogu se objaviti bez pristanka onoga na koga se odnose, ako bi objavljivanjem bilo povređeno njegovo pravo na privatnost ili koje drugo pravo.

Pristanak dat za jedno objavljivanje, za određeni način objavljivanja, odnosno za objavljivanje u određenom cilju ne smatra se pristankom za ponovljeno objavljivanje, za objavljivanje na drugi način, odnosno za objavljivanje za druge ciljeve.

Pristanak drugih lica

Član 81.

Ako je lice iz člana 80. st. 1, 2. i 4. ovog zakona umrlo, pristanak daju njegov supružnik, dete od navršene šesnaeste godine života samostalno, roditelj, brat, sestra, pravno lice čiji je umrli bio učesnik (organ, član, zaposleni) ako se informacija, odnosno zapis odnosi na njegovo učešće u tom pravnom licu ili lice koje je umrli za to odredio.

Prestankom pravnog lica ne prestaje pravo učesnika pravnog lica koga se lično tiče informacija, odnosno zapis.

Smatra se da je pristanak dat čim ga je dalo jedno od lica iz stava 1. ovog člana, bez obzira na to da li su druga lica odbila da ga daju.

Kad nije potreban pristanak za objavljivanje

Član 82.

Informacija iz privatnog života, odnosno lični zapis može se izuzetno objaviti bez pristanka lica iz čl. 80. i 81. ovog zakona ako u konkretnom slučaju interes javnosti da se upozna sa informacijom, odnosno zapisom preteže u odnosu na interes da se spreči objavljivanje.

Smatra se da interes javnosti iz stava 1. ovog člana preteže u odnosu na interes da se spreči objavljivanje informacije iz privatnog života, odnosno ličnog zapisa lica, naročito:

1) ako je to lice informaciju, odnosno zapis namenilo javnosti, odnosno dostavilo mediju u cilju objavljivanja;

2) ako se informacija, odnosno zapis, odnosi na ličnost, pojavu ili događaj od interesa za javnost, posebno ako se odnosi na nosioca javne ili političke funkcije, a objavljivanje informacije je u interesu nacionalne bezbednosti, javne sigurnosti ili

ekonomske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili zločina, zaštite zdravlja ili morala, ili zaštite prava i sloboda drugih;

3) ako je lice svojim javnim izjavama, odnosno ponašanjem u privatnom, porodičnom ili profesionalnom životu privuklo pažnju javnosti i na taj način dalo povoda za objavljivanje informacije, odnosno zapisa;

4) ako je informacija saopštena, odnosno ako je zapis načinjen u javnoj skupštinskoj raspravi ili u javnoj raspravi u nekom skupštinskom telu;

5) ako je objavljivanje u interesu pravosuđa, nacionalne bezbednosti ili javne bezbednosti;

6) ako se lice nije protivilo pribavljanju informacije, odnosno pravljenju zapisa, iako je znalo da se to čini radi objavljivanja;

7) ako je objavljivanje u interesu nauke ili obrazovanja;

8) ako je objavljivanje potrebno radi upozorenja na opasnost (sprečavanje zarazne bolesti, pronalaženje nestalog lica, sprečavanja prevare i sl.);

9) ako se zapis odnosi na mnoštvo likova ili glasova (navijača, koncertne publike, demonstranata, uličnih prolaznika i sl.);

10) ako se radi o zapisu s javnog skupa;

11) ako je lice prikazano kao deo pejzaža, prirode, panorame, naseljenog mesta, trga, ulice ili kao deo sličnog prizora.

XIII. ODGOVOR NA INFORMACIJU I ISPRAVKA INFORMACIJE

Pravo na odgovor

Član 83.

Lice na koje se odnosi informacija, koja može da povredi njegovo pravo ili interes, može od odgovornog urednika zahtevati da, bez naknade, objavi odgovor u kome ono tvrdi da je informacija neistinita, nepotpuna ili netačno preneti.

Ako odgovorni urednik ne objavi odgovor, a za to ne postoji neki od razloga za neobjavljivanje određen ovim zakonom, kao i ako odgovor objavi na nepropisan način, imalac prava na odgovor može protiv odgovornog urednika podneti tužbu za objavljivanje odgovora.

U parnici radi objavljivanja odgovora raspravlja se samo o činjenicama, određenim ovim zakonom, od kojih zavisi obaveza odgovornog urednika da objavi odgovor.

Pravo na ispravku

Član 84.

Lice čije su pravo ili interes povređeni neistinitom, nepotpunom ili netačno prenetom informacijom može tužbom zahtevati da sud odgovornom uredniku naredi da, bez naknade, objavi ispravku te informacije kao neistinite, nepotpune ili netačno prenete.

U parnici radi objavljivanja ispravke raspravlja se o neistinitosti, nepotpunosti ili netačnosti prenete informacije, kao i o tome da li je informacijom povređeno pravo ili interes tužioca.

Pravo ostalih lica na odgovor i ispravku

Član 85.

Za lice nesposobno da se samo stara o svojim interesima, odgovor odnosno tužbu za objavljivanje odgovora i tužbu za objavljivanje ispravke, podnosi njegov zakonski zastupnik, a za pravno lice – ovlašćeni organ pravnog lica.

Učesnik pravnog lica (član, organ, zaposleni) ima pravo na samostalan odgovor i ispravku, ako se objavljena informacija odnosi kako na pravno lice tako i lično na učesnika.

Ako je lice na koje se odnosi informacija umrlo, pravo na odgovor i ispravku, imaju: supružnik, deca, roditelji, pravno lice čiji je učesnik bio umrli kad se informacija tiče njegovog učešća u pravnom licu, druga lica čiju uspomenu na umrlog može da povredi, odnosno povređuje objavljena informacija.

Ako je pravno lice na koje se odnosi informacija prestalo da postoji, pravo na odgovor i ispravku, imaju učesnici u pravnom licu.

Objavljivanjem odgovora i ispravke, jednog od lica iz st. 3. i 4. ovog člana, prestaje pravo na odgovor i ispravku ostalih lica kad se zahtevani odgovor i ispravka, odnosi na iste delove informacije.

Rok za zahtev za objavljivanje odgovora

Član 86.

Zahtev za objavljivanje odgovora podnosi se odgovornom uredniku u roku od 30 dana od dana objavljivanja informacije u dnevnoj novini ili dnevnoj radio ili televizijskoj emisiji, odnosno 60 dana od dana objavljivanja informacije u periodičnoj novini ili povremenoj radio ili televizijskoj emisiji.

Ako odgovor podnosi lice čije je prebivalište ili boravište u inostranstvu, rok iznosi 60 dana.

Rok za objavljivanje odgovora

Član 87.

Odgovorni urednik dužan je da odgovor objavi bez odlaganja, a najkasnije u drugom narednom broju dnevnih novina, odnosno u drugoj narednoj dnevnoj emisiji od prispeća odgovora.

Odgovor na informaciju koja se odnosi na učesnika u predizbornoj kampanji, objavljuje se u prvom narednom broju, odnosno u prvoj narednoj emisiji od prispeća odgovora.

Rok za tužbu zbog neobjavljivanja odgovora

Član 88.

Ako odgovorni urednik ne objavi odgovor, tužba zbog neobjavljivanja odgovora podnosi se u roku od 30 dana od dana isteka roka za objavljivanje iz člana 87. ovog zakona.

Rok za objavljivanje odgovora na osnovu presude

Član 89.

Ako usvoji tužbeni zahtev za objavljivanje odgovora, sud nalaže odgovornom uredniku da objavi odgovor bez odlaganja, a najkasnije u drugom narednom broju dnevnih novina, odnosno u drugoj narednoj dnevnoj emisiji od prispeća presude da se odgovor objavi.

Ako se informacija na koju se odgovara odnosi na učesnika u predizbornoj utakmici, odgovor se objavljuje u prvom narednom broju, odnosno prvoj narednoj emisiji od prispeća presude da se odgovor objavi.

Rok za tužbu za objavljivanje ispravke

Član 90.

Tužba za objavljivanje ispravke podnosi se u roku od 90 dana od dana objavljivanja informacije.

Rok za objavljivanje ispravke

Član 91.

Odgovorni urednik dužan je da ispravku objavi bez odlaganja, a najkasnije u drugom narednom broju dnevnih novina, odnosno u drugoj narednoj dnevnoj emisiji od prispeća presude da se objavi ispravka.

Ako se informacija koja se ispravlja odnosi na učesnika u predizbornoj utakmici, ispravka se objavljuje u prvom narednom broju, odnosno prvoj narednoj emisiji od prispeća presude da se objavi ispravka.

Rokovi u slučaju smrti, odnosno prestanka pravnog lica

Član 92.

Ako se informacija odnosi na lice koje je umrlo, odnosno na pravno lice koje je prestalo da postoji, u toku roka za traženje objavljivanja odgovora ili ispravke odnosno roka za tužbu za objavljivanje odgovora ili ispravke, rok teče iznova od dana smrti lica, odnosno od dana prestanka pravnog lica.

Sudski penal i prilog uz tužbu

Član 93.

Tužilac može tražiti da sud tuženom naredi objavljivanje odgovora, odnosno ispravke, pod pretnjom plaćanja određenog primerenog novčanog iznosa tužiocu za slučaj neobjavljivanja.

Uz tužbu se obavezno prilaže primerak ili kopija štampanog medija u kome je objavljena informacija, odnosno, po mogućnosti, tonski ili video zapis emisije u kojoj je objavljena informacija.

Nalog za dostavljanje audio, odnosno audio -vizuelnog zapisa

Član 94.

Odgovorni urednik medija u kojem je objavljena informacija dužan je da po dostavljanju tužbe za objavljivanje odgovora, odnosno ispravke, a na zahtev suda, bez odlaganja dostavi sudu audio, odnosno audio-vizuelni zapis emisije.

Podnošenje više odgovora

Član 95.

Ako ovlašćeno lice u roku podnese više sadržinski različitih odgovora, bilo istovremeno bilo jedan za drugim, odgovorni urednik objavljuje onaj koji je označen kao merodavan.

Ako nijedan odgovor nije označen kao merodavan, odgovorni urednik objavljuje poslednji prispeli odgovor, a ako su odgovori prispeli istovremeno, objavljuje onaj koji je najpotpuniji u smisli člana 83.stav 1. ovog zakona.

Načelo jednake delotvornosti informacije i odgovora, odnosno ispravke

Član 96.

Odgovor, odnosno ispravka objavljuje se u istom delu medija, u istom izdanju, u istoj rubrici, na istoj stranici, sa istom opremom, odnosno u istom delu emisije, kao što je bila objavljena informacija na koju se odgovara, i to pod istim naslovom, a uz oznaku „odgovor”, odnosno „ispravka”.

Ako oprema informacije na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja sadrži ilustracije (tabele, fotografije, crteže, video-zapis i dr.), može ih sadržati i odgovor, odnosno ispravka.

Odgovor, odnosno ispravka objavljuje se u celosti, osim ako je informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja objavljivana u nastavcima, a obim odgovora, odnosno ispravke iziskuje objavljivanje u nastavcima.

Ako je emisija u kojoj je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja bila jedina ili poslednja u seriji, odgovor, odnosno ispravka objavljuje se u najsrodnijoj emisiji ili u najpribližnijem terminu.

Ako je medij u kome je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja prestao da postoji, odgovor, odnosno ispravka objavljuje se u srodnom mediju na trošak lica koje je bilo izdavač ili odgovorni urednik u vreme objavljivanja informacije na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja, odnosno na trošak pravnog sledbenika izdavača.

Ako se u istom mediju ponovo objavljuje informacija za koju je objavljen odgovor, mora se istovremeno označiti da je objavljen odgovor, čiji je, kad i gde je objavljen, a na zahtev, objaviti i odgovor.

Ako se u mediju ponovo objavljuje informacija za koju je objavljena ispravka, mora se istovremeno objaviti i ispravka.

Ako se u drugom mediju objavljuje informacija za koju je objavljen odgovor, odnosno ispravka, mora se na zahtev objaviti odgovor, odnosno ispravka.

Odgovor, odnosno ispravka objavljuje se na jeziku na kojem je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja.

Ako je odgovor, odnosno ispravka napisana na jeziku koji je različit od jezika na kojem je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja, odgovorni urednik dužan je da objavi odgovor, odnosno ispravku, ako lice koje ima pravo na odgovor, odnosno ispravku, prevede o svom trošku odgovor, odnosno ispravku, na jezik na kojem je objavljena informacija na koju se odgovara, odnosno koja se ispravlja.

Zabrana preinačenja i komentarisanja odgovora i ispravke

Član 97.

Odgovor, odnosno ispravka objavljuje se bez izmena, izostavljanja i dopuna.

Dozvoljene su najneophodnije lektorske izmene koje ne menjaju smisao.

Ako je objavljeni odgovor, odnosno ispravka, preinačena u celosti ili delom, odgovorni urednik je dužan, da na zahtev, objavi izvorni tekst odgovora, odnosno ispravke, odnosno izvorne delove odgovora, odnosno ispravke.

Nije dopušteno komentarisati odgovor, odnosno ispravku u istom broju medija, odnosno u istoj emisiji u kojoj se objavljuje odgovor, odnosno ispravka, niti u drugim emisijama na dan objavljivanja odgovora, odnosno ispravke.

Razlozi za neobjavljivanje odgovora

Član 98.

Odgovorni urednik nije dužan da objavi odgovor, odnosno sud neće narediti odgovornom uredniku da objavi odgovor:

- 1) ako je odgovor podnelo lice na koje se informacija ne odnosi ili drugo neovlašćeno lice;
- 2) ako je već objavljen odgovor iste sadržine nekog od ovlašćenih lica;
- 3) ako je u istom mediju u drugom, jednako vrednom obliku već objavljena reakcija ovlašćenog lica iste sadržine (kao intervju, izjava i drugo);
- 4) ako nije pravnosnažno okončana parnica radi objavljivanja ranije podnetog odgovora na istu informaciju;
- 5) ako u zahtevu za objavljivanje odgovora podnosilac nije naveo svoje ime i adresu, odnosno naziv i sedište, kao i ako nije potpisao odgovor lično, odnosno ako uz odgovor koji je podnet preko punomoćnika nije priloženo specijalno punomoćje;
- 6) ako se odgovor ne odnosi na informaciju na koju podnosilac tvrdi da odgovara;
- 7) ako nije označena informacija na koju se odgovara (naslov informacije, broj i stranica novina gde je objavljena, naziv emisije i vreme emitovanja i sl.), a odgovorni urednik ne može da utvrdi na koju se informaciju odnosi;
- 8) ako se odgovor odnosi na mišljenje, a ne na tvrdnju o činjenicama, ili ako odgovor ne sadrži tvrdnju o činjenicama, već mišljenje;
- 9) ako se odgovorom ne osporava istinitost, potpunost ili tačnost prenosa informacije, kao i ako se odgovor odnosi na informaciju koja može biti neistinita, nepotpuna ili netačno preneti, ali ne povređuje pravo ili interes lica;
- 10) ako odgovor nije na jeziku na kojem je objavljena informacija na koju se odgovara, niti je naknadno preveden na taj jezik;

- 11) ako je odgovor neprimereno duži od informacije, a podnosilac ga ne skрати u roku za podnošenje odgovora;
- 12) ako je odgovor podnet po isteku roka za podnošenje odgovora;
- 13) ako je odgovor nečitljiv, nerazumljiv ili besmislen, a nije uređen pre isteka roka za podnošenje odgovora;
- 14) ako objavljivanje odgovora zbog njegove sadržine može izazvati zabranu distribucije informacije, kaznenu ili građansko- pravnu odgovornost;
- 15) ako je već objavljena ispravka iste informacije na koju se odgovara ili ako je na drugi način postignut učinak radi koga se traži objavljivanje odgovora, osim ako se radi o ponovljenom objavljivanju informacije;
- 16) ako je istinitost, potpunost ili tačnost prenosa informacije na koju se odgovara očigledna, opštepoznata ili utvrđena pravnosnažnim aktom nadležnog organa;
- 17) ako se sadržina informacije na koju se odgovara podudara sa sadržinom informacije koju je autorizovalo lice koje zahteva objavljivanje odgovora;
- 18) ako je neistinitost, nepotpunost ili netačnost prenosa informacije na koju se odgovara beznačajna;
- 19) ako se odgovor odnosi na informaciju saopštenu u javnoj skupštinskoj raspravi, javnoj raspravi u nekom skupštinskom telu ili u sudskom postupku.

Razlozi za neobjavljivanje odgovora važe i za neobjavljivanje dela odgovora.

Obaveštavanje o razlogu neobjavljivanja odgovora

Član 99.

Ako se novine izdaju, odnosno radio ili televizijska emisija objavljuje u razmacima dužim od 30 dana, odgovorni urednik dužan je da u roku od sedam dana od dana prijema zahteva za objavljivanje odgovora obavesti podnosioca zahteva o razlogu zbog koga odbija da objavi odgovor.

Razlozi da sud ne naredi objavljivanje ispravke

Član 100.

Sud neće naložiti odgovornom uredniku da objavi ispravku ili deo ispravke: ako tužilac ne dokaže da je objavljena informacija neistinita, nepotpuna ili netačno prenet; ako je informacija neistinita, nepotpuna ili netačno prenet, a sud utvrdi da ne povređuje pravo lica na koje se odnosi; ako postoji neki od razloga za neobjavljivanje navedenih u članu 98. stav 1. tač. 1), 2), 4) i 6)-18) ovog zakona, koji shodno važe za ispravku.

XIV. DRUGI OBLICI SUDSKE ZAŠTITE

Sadržina tužbenih zahteva

Član 101.

Ako se objavljivanjem informacije, odnosno zapisa povređuje pretpostavka nevinosti, zabrana govora mržnje, prava i interesi maloletnika, zabrana javnog izlaganja pornografskog sadržaja, pravo na dostojanstvo ličnosti, pravo na autentičnost, odnosno pravo na privatnost, u skladu sa odredbama ovog zakona, tužbom se može zahtevati:

1) utvrđivanje da je objavljivanjem informacije, odnosno zapisa povređeno pravo, odnosno interes;

2) propuštanje objavljivanja, kao i zabrana ponovnog objavljivanja informacije, odnosno zapisa;

3) predaja zapisa, uklanjanje ili uništenje objavljenog zapisa (brisanje video zapisa, brisanje audio zapisa, uništenje negativa, odstranjenje iz publikacija i slično).

Aktivna legitimacija

Član 102.

Pravo na podnošenje tužbe iz člana 101. ima licu koje je lično povređeno objavljivanjem informacije, odnosno zapisa.

Pravo na podnošenje tužbe iz stava 1. ovog člana ima i pravno lice čija delatnost ima za cilj zaštitu ljudskih prava u slučaju povrede zabrane govora mržnje i prava i interesa maloletnika.

Ako se informacija, odnosno zapis odnosi na određeno lice, pravno lice iz stava 2. ovog člana može podneti tužbu samo uz pristanak lica na koje se informacija odnosi.

Pasivna legitimacija

Član 103.

Tužba iz člana 101. ovog zakona podnosi se protiv odgovornog urednika medija u kome je informacija, odnosno zapis objavljen.

Privremena zabrana ponovnog objavljivanja informacije

Član 104.

Lice čije bi pravo bilo povređeno objavljivanjem informacije, odnosno zapisa iz člana 101. ovog zakona može zahtevati da sud privremenom merom, najduže do pravnosnažnog okončanja postupka, zabrani odgovornom uredniku da ponovo objavi istu informaciju, odnosno zapis.

Podnosilac tužbe mora učiniti verovatnim da postoji konkretna opasnost da će informacija, odnosno zapis biti ponovo objavljen, kao i da bi se ponovnim objavljivanjem informacije, odnosno zapisa povredilo njegovo pravo ili interes iz člana 101. ovog zakona.

Sud o predlogu za određivanje privremene mere mora odlučiti bez odlaganja, a najkasnije u roku od 48 sati od podnošenja predloga.

Prigovor protiv odluke o određivanju privremene mere izjavljuje se u roku od 48 sati od prijema odluke, a sud o prigovoru odlučuje u roku od 48 sati.

Sudski penal

Član 105.

Uz tužbu iz člana 101. tač. 2) i 3) ovog zakona, kao i uz predlog za privremenu zabranu ponovnog objavljivanja informacije iz člana 104. ovog zakona može se zahtevati da nadležni sud zapreti odgovornom uredniku da će platiti primereni novčani iznos tužiocu ako postupi protivno odluci suda.

Primena drugih odredaba ovog zakona

Član 106.

Na tužbe iz člana 101. ovog zakona shodno se primenjuju odredbe čl. 86, 91, 92, člana 93. stav 2. i člana 94. ovog zakona.

XV. INFORMACIJA O ISHODU KRIVIČNOG POSTUPKA

Pravo na objavljivanje informacije

Član 107.

Ako je u mediju objavljena informacija da je protiv određenog lica pokrenut krivični postupak, to lice ima pravo, kad se postupak okonča, da od odgovornog urednika zahteva da, bez naknade, objavi informaciju o pravnosnažnom obustavljanju postupka, odbijanju optužbe, odnosno oslobađanju od odgovornosti.

Ako odgovorni urednik ne objavi informaciju o pravnosnažnom obustavljanju postupka, odbijanju optužbe, odnosno oslobađanju od odgovornosti, a ne postoji neki od razloga za neobjavljivanje određen ovim zakonom, kao i ako informaciju objavi na nepropisan način, imalac prava može protiv odgovornog urednika podneti tužbu za objavljivanje informacije.

Rok za zahtev i sadržaj informacije

Član 108.

Zahtev iz člana 107. ovog zakona podnosi se odgovornom uredniku najkasnije u roku od 30 dana od dana pravnosnažnog okončanja krivičnog postupka.

Informacija čije se objavljivanje traži može da sadrži samo činjenice koje se odnose na pravnosnažno okončanje postupka, a ne i mišljenje i komentar povodom prvobitne informacije.

Rok za objavljivanje informacije

Član 109.

Informacija iz člana 107. ovog zakona objavljuje se bez odlaganja, a najkasnije u drugom narednom broju dnevnih novina, odnosno u drugoj narednoj dnevnoj emisiji od prispeća zahteva za njeno objavljivanje.

Razlozi za neobjavljivanje informacije

Član 110.

Odgovorni urednik nije dužan da objavi informaciju, odnosno deo informacije iz člana 107. ovog zakona:

- 1) ako objavljivanje zahteva neovlašćeno lice;
- 2) ako je u istom mediju već objavljena sadržinski istovetna, istinita i potpuna informacija o okončanju krivičnog postupka;
- 3) ako ovlašćeno lice u zahtevu za objavljivanje nije navelo svoje ime i adresu, odnosno naziv i sedište;
- 4) ako u zahtevu nije označena prvobitna informacija, a ne može se jednostavno utvrditi na koju se informaciju odnosi;

5) ako informacija sadrži samo mišljenje ili komentar povodom prvobitne informacije,

6) ako je informacija ili deo informacije o pravnosnažnom obustavljanju postupka, odbijanju optužbe, odnosno oslobađanju od odgovornosti neistinita;

7) ako je informacija neprimerene dužine, a podnosilac, je ne skrati na zahtev odgovornog urednika medija u roku od 15 dana od dana dostavljanja zahteva;

8) ako je zahtev za objavljivanje informacije podnet po isteku roka;

9) ako je sadržina informacije ili dela informacije takva da bi njeno objavljivanje izazvalo kaznenu ili građansko pravnu odgovornost.

Primena drugih odredaba ovog zakona

Član 111.

Na objavljivanje informacije o ishodu krivičnog postupka shodno se primenjuju odredbe čl. 88, 89, 92-94, 96. i 97. ovog zakona.

XVI. NAKNADA ŠTETE

Pravo na naknadu štete

Član 112.

Lice na koje se odnosi informacija čije je objavljivanje u skladu sa ovim zakonom zabranjeno, a koje zbog njenog objavljivanja trpi štetu, ima pravo na naknadu materijalne i nematerijalne štete u skladu sa opštim propisima i odredbama ovog zakona, nezavisno od drugih sredstava pravne zaštite koja tom licu stoje na raspolaganju u skladu sa odredbama ovog zakona.

Pravo na naknadu štete iz stava 1. ovog člana ima i lice kojem nije objavljen odgovor, ispravka ili druga informacija čije je objavljivanje naloženo odlukom nadležnog suda, a koje zbog neobjavljivanja trpi štetu.

Odgovornost novinara i odgovornog urednika

Član 113.

Novinar, odnosno odgovorni urednik odgovara za štetu nastalu objavljivanjem informacije iz člana 112. stav 1. ovog zakona, ako se dokaže da je šteta nastala njegovom krivicom.

Objektivna odgovornost izdavača

Član 114.

Izdavač odgovara za štetu nastalu objavljivanjem informacije iz člana 112. stav 1. ovog zakona, kao i za propuštanje objavljivanja informacije iz člana 112. stav 2. ovog zakona, bez obzira na krivicu.

Solidarna odgovornost

Član 115.

Novinar, odgovorni urednik i izdavač solidarno odgovaraju za štetu nastalu objavljivanjem informacije iz člana 112. stav 1. ovog zakona, kao i za propuštanje objavljivanja informacije iz člana 112. stav 2. ovog zakona.

Solidarna odgovornost iz stava 1. ovog člana ne vezuje se za novinara, glavnog urednika i izdavača drugog medija.

Isključenje odgovornosti

Član 116.

Novinar, odgovorni urednik i izdavač ne odgovaraju za štetu ako je informacija:

- 1) verno preneti iz javne skupštinske rasprave ili javne rasprave u skupštinskom telu;
- 2) verno preneti iz sudskog postupka, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) verno preneti s javnog skupa, a novinar je postupao s dužnom novinarskom pažnjom;
- 4) sadržana u dokumentu organa javne vlasti na koji se primenjuje zakon kojim se uređuje slobodan pristup informacijama od javnog značaja, a javnost ima opravdani interes da za nju zna;
- 5) objavljena u emisiji koja se emituje uživo, a novinar je postupao s dužnom novinarskom pažnjom

Za štetu prouzrokovanu objavljivanjem neistinite ili nepotpune informacije koja potiče od organa javne vlasti odgovara Republika Srbija, Autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave čiji je to organ, bez obzira na krivicu.

Visina naknade štete

Član 117.

Prilikom odlučivanja o visini naknade štete, sud posebno ceni:

- 1) da li je tužilac pokušao da umanju štetu korišćenjem drugih sredstava pravne zaštite u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 2) da li je tuženi onemogućio tužiocu da umanju štetu objavljivanjem odgovora, ispravke ili druge informacije na osnovu odluke nadležnog suda.

Rok za tužbu za naknadu štete

Član 118.

Tužba za naknadu štete podnosi se u roku od šest meseci od dana objavljivanja informacije iz člana 112. stav 1, odnosno od dana kada je tuženi bio dužan da objavi informaciju iz člana 112. stav 2. ovog zakona.

XVII. PRAVO NA DEO DOBITI

Član 119.

Ako je objavljenom informacijom, odnosno zapisom povređeno lično dostojanstvo, autentičnost, odnosno privatnost lica, povređeni ima pravo da od izdavača tužbom zahteva deo dobiti ostvarene objavljivanjem informacije, odnosno zapisa, srazmerno tome koliko je objavljivanje doprinelo ostvarenju dobiti, nezavisno od drugih sredstava pravne zaštite koja tom licu stoje na raspolaganju u skladu sa odredbama ovog zakona.

XVIII. OBJAVLJIVANJE PRESUDE

Član 120.

Po zahtevu tužioca u parnicama po tužbi iz čl. 101, 112. i 119. ovog zakona, sud nalaže odgovornom uredniku da pravnosnažnu presudu objavi bez komentara i bez odlaganja, o svom trošku, a najkasnije u drugom narednom broju novina, odnosno u drugoj narednoj radio ili televizijskoj emisiji od dana kada je presuda postala pravnosnažna.

Na objavljivanje presude iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe člana 93. stav 1. i čl. 96. i 107. ovog zakona.

XIX. ZAJEDNIČKE ODREDBE POSTUPKA PRAVNE ZAŠTITE

Nadležnost suda

Član 121.

Tužba u postupku pravne zaštite na osnovu čl. 83, 84, 85. i 101, člana 107. stav 2, čl. 112. i 119. ovog zakona podnosi se nadležnom sudu na čijem području se nalazi sedište izdavača.

Hitnost postupka

Član 122.

Postupak u parnici po tužbi iz člana 121. ovog zakona je hitan.

Glavna rasprava

Član 123.

U parnici po tužbi iz člana 121. ovog zakona ne zakazuje se pripremno ročište.

U parnici po tužbi za objavljivanje odgovora od tuženog se ne traži da podnese odgovor na tužbu, a u parnicama po ostalim tužbama sud nalaže tuženom da odgovori na tužbu u roku od osam dana od dana dostavljanja tužbe.

U parnici po tužbi za objavljivanje odgovora prvo ročište za glavnu raspravu održava se u roku od osam dana od dana kada je sud primio tužbu, a u parnicama po ostalim tužbama u roku od 15 dana od dana prijema odgovora na tužbu, odnosno od isteka roka za odgovor na tužbu.

U pozivu tužiocu naznačuje se da će se u slučaju njegovog izostanka s prvog ili bilo kog kasnijeg ročišta, smatrati da je tužbu povukao, a u pozivu tuženom – da se presuda može doneti u slučaju njegovog izostanka s prvog ročišta, kao i da se u slučaju njegovog izostanka s kasnijeg ročišta, presuda donosi na osnovu do tada utvrđenog činjeničnog stanja.

U parnici po tužbi iz člana 121. ovog zakona nema mirovanja postupka.

U parnici po tužbi za objavljivanje odgovora može se tražiti povraćaj u pređašnje stanje u roku od jednog dana od dana prestanka izuzetnih okolnosti, a u roku od pet dana od dana propuštanja procesne radnje.

Donošenje presude i presuda

Član 124.

Sud donosi i javno objavljuje presudu odmah po zaključenju glavne rasprave.

Overeni prepis presude dostavlja se strankama u roku od tri dana od dana donošenja presude.

Žalba

Član 125.

Protiv presude stranke mogu izjaviti žalbu u roku od osam dana od dana dostavljanja prepisa presude.

Žalba se dostavlja protivnoj strani na odgovor bez odlaganja, a najdocnije u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Rok za odgovor na žalbu iznosi tri dana od dana prijema.

U parnici po tužbi za objavljivanje odgovora žalba se ne dostavlja protivnoj strani na odgovor.

U parnici po tužbi za objavljivanje odgovora ne primenjuju se odredbe o predaji podneska telegrafskim putem, predviđene zakonom kojim se uređuje parnični postupak.

Blagovremenu i dozvoljenu žalbu, zajedno sa svim spisima, prvostepeni sud dostavlja drugostepenom sudu u roku od pet dana od dana prijema odgovora na žalbu, odnosno po isteku roka za odgovor na žalbu, a ako se radi o parnici po tužbi za objavljivanje odgovora u roku od dva dana od dana prijema žalbe.

Drugostepeni sud odlučuje o žalbi u roku od osam dana od dana prijema žalbe sa spisima, odnosno u roku od pet dana od dana prijema žalbe sa spisima ako se radi o parnici po tužbi za objavljivanje odgovora.

Revizija

Član 126.

Revizija je dozvoljena protiv drugostepene presude ako je tužbeni zahtev odbijen, a izjavljuje se u roku od 15 dana od dana dostavljanja drugostepene presude.

U parnici po tužbi za naknadu štete i po tužbi za ostvarivanje prava na deo dobiti, reviziju iz stava 1. ovog člana mogu izjaviti i tužilac i tuženi.

Protiv presude drugostepenog suda u parnici po tužbi za objavljivanje odgovora ne može se izjaviti revizija.

Dostavljanje pravnosnažne presude izdavaču

Član 127.

Ako izdavač nije bio obuhvaćen tužbom iz člana 121. ovog zakona, overeni prepis pravnosnažne presude dostavlja se istovremeno i izdavaču.

Promena odgovornog urednika

Član 128.

Ako se posle podnošenja tužbe promeni odgovorni urednik, a tužilac ne preinači tužbu do zaključenja glavne rasprave, sud odbacuje tužbu.

Za preinačenje tužbe iz stava 1. ovog člana nije potreban pristanak ni prvobitno tuženog ni novog odgovornog urednika.

Do zaključenja glavne rasprave tužilac može preinačiti sadržinu tužbenog zahteva bez pristanka tuženog.

Sud neće dozvoliti da se tužba preinači ako utvrdi da se time zloupotrebljavaju procesna ovlašćenja, a naročito ako je bilo više preinačenja, o čemu sud donosi posebno rešenje protiv koga je dozvoljena posebna žalba.

Ako se odgovorni urednik promeni posle donošenja pravnosnažne presude, obaveze utvrđene u presudi prelaze na novog odgovornog urednika, osim ako se radi o presudi donetoj po tužbi za naknadu štete.

Posledica prekoračenja rokova

Član 129.

Ako sud prekorači rokove iz člana 123. stav 3., člana 124. stav 2., člana 125. st. 6. i 7. ovog zakona, predsednik suda, na predlog tužioca, bez odlaganja dodeljuje predmet u rad drugom veću.

Radnje koje je preduzelo veće kome je predmet prvobitno dodeljen u rad i radnje stranaka koje su pred tim većem preduzete ostaju u važnosti i ne moraju se ponavljati.

Troškovi postupka

Član 130.

Tuženi snosi troškove postupka po tužbi iz čl. 83, 84, 85. i 101. i člana 107. stav 2. i ako je objavljivanjem odgovora, ispravke ili na drugi način otklonio stanje povrede prava tužioca pre okončanja postupka.

Primena pravila parničnog postupka

Član 131.

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, u parnicama po tužbi iz člana 121. ovog zakona shodno se primenjuju odredbe zakona kojima se uređuje parnični postupak.

XX. NADZOR

Član 132.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove javnog informisanja, a na teritoriji autonomne pokrajine nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši pokrajinski organ uprave nadležan za poslove javnog informisanja kao povereni posao.

XXI. KAZNENE ODREDBE

Privredni prestupi

Član 133.

Novčanom kaznom od 100.000 dinara do 1.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice-izdavač koji ne postupi po upozorenju nadležnog organa u postupku utvrđivanja ugrožavanja medijskog pluralizma (član 47. stav 3).

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana, novčanom kaznom od 10.000 dinara do 200.000 dinara kazniće se i odgovorno lice u izdavaču.

Član 134.

Novčanom kaznom od 100.000 dinara do 1.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice koje se bavi distribucijom medija suprotno odredbi člana 58. stav 1. ovog zakona.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana, novčanom kaznom od 10.000 dinara do 200.000 dinara kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu koje je distributer medija.

Prekršaji

Član 135.

Novčanom kaznom od 50.000 dinara do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice koje izdaje novine ili pruža usluge radio, odnosno televizijskog programa, a nije registrovano za obavljanje delatnosti (član 32. stav 2).

Član 136.

Novčanom kaznom od 100.000 dinara do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice-izdavač:

- 1) ako izda medij bez impresuma propisane sadržine ili ako ne objavi impresum na propisan način (čl. 34-36);
- 2) ako u roku od 15 dana ne prijavi nastale promene podataka koji se vode u Registru (član 40);
- 3) ako je za odgovornog urednika imenovano lice koje uživa imunitet od odgovornosti, odnosno lice koje nema prebivalište na teritoriji Republike Srbije (član 48. st. 4. i 5);
- 4) ako ne ispunjava obavezu čuvanja zapisa (član 68);
- 5) ako ne stavi medijski zapis na uvid ili ne izradi kopiju u skladu sa odredbama ovog zakona (čl. 69-71).

Za prekršaj iz st. 1. ovog člana, novčanom kaznom od 10.000 dinara do 150.000 dinara kazniće se i odgovorno lice izdavača.

Za prekršaj iz st. 1. ovog člana, novčanom kaznom od 10.000 dinara do 150.000 dinara kazniće se i preduzetnik-izdavač.

Član 137.

Novčanom kaznom od 50.000 dinara do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu javne vlasti ako u roku od 15 dana ne dostavi Registru podatke o dodeli sredstava (član 39. stav 4).

Član 138.

Novčanom kaznom od 50.000 dinara do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu javne vlasti i pravnom licu koje je u pretežnom delu u državnoj svojini ili koje se u celini ili pretežnim delom finansira iz javnih prihoda ako sufinansira projekte ili na drugi način pomaže izdavača medija koji nije registrovan, odnosno ako se oglašava ili koristi druge usluge medija koji nije registrovan (član 44).

Član 139.

Novčanom kaznom od 10.000,00 dinara do 200.000 dinara kazniće se preduzetnik izdavač koji ne postupi po upozorenju nadležnog organa u postupku utvrđivanja ugrožavanja medijskog pluralizma (član 47. stav 3).

Novčanom kaznom od 200.000 dinara do 400.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik distributer koji postupi suprotno odredbama člana 58. stav 1. ovog zakona.

Član 140.

Novčanom kaznom od 50.000 dinara do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorni urednik medija:

1) ako se u objavljenoj informaciji neko označi učinioem kakvog kažnjivog dela, odnosno oglasi krivim ili odgovornim pre pravnosnažnosti odluke suda ili drugog nadležnog organa (član 73);

2) ako sadržaj medija koji može ugroziti razvoj maloletnika nije jasno i vidno označen, odnosno ako je maloletnik učinjen prepoznatljivim u objavljenoj informaciji koja je podesna da povredi njegovo pravo ili interes (član 78. stav 2. i član 80. stav 2).

3) ako ne dostavi sudu tonski, odnosno video zapis emisije, na zahtev suda (član 94)

XXII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 141.

Odredbe ovog zakona o upisu u Registar medija počinju da se primenjuju po isteku šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do dana početka primene odredaba iz stava 1. ovog člana, registracija medija vrši se upisom u Registar javnih glasila u skladu sa propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Podatke o javnim glasilima, upisane u Registar javnih glasila, Registrator će po službenoj dužnosti upisati u Registar medija, bez donošenja posebnog rešenja.

Izdavač medija koji je upisan u Registar javnih glasila dužan je da u roku od šest meseci od isteka roka iz stava 1. ovog člana prijavi Registru podatke o mediju koji nisu bili propisani kao predmet registracije prema ranije važećim propisima.

Član 142.

Izdavač koga je neposredno ili posredno osnovala Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, izuzev medija iz člana 16. stav 1. ovog zakona, kao i izdavač koga je neposredno ili posredno osnovala ustanova, preduzeće i drugo pravno lice koje je u celini ili pretežnim delom u javnoj svojini ili koje se u celini ili pretežnim delom finansira iz javnih prihoda, privatizuje se prodajom kapitala u skladu sa propisima kojima se uređuje privatizacija, a ako je

samo deo kapitala u javnoj svojini sprovodi se postupak prodaje kapitala koji je u javnoj svojini.

Privatizacija medija iz stava 1. ovog člana vrši se na način kojim se obezbeđuje kontinuitet u proizvodnji medijskih sadržaja od javnog interesa, u periodu od 5 godina od dana zaključivanja ugovora o prodaji kapitala.

Kontinuitet u proizvodnji medijskih sadržaja iz stava 2. ovog člana podrazumeva i obavezu održavanja udela programskog vremena na pojedinim jezicima nacionalnih manjina, odnosno udela informativnih, obrazovnih, naučnih, kulturno-umetničkih, dečijih, zabavnih, sportskih i drugih programskih sadržaja od javnog interesa na pojedinim jezicima nacionalnih manjina, u skladu sa programskom šemom koja je važila u periodu od dvanaest meseci pre dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ukoliko nije pokrenut postupak privatizacije izdavača iz stava 1. ovog člana, odgovorno lice u izdavaču dužno je da podnese inicijativu za pokretanje postupka privatizacije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Inicijativa iz stava 3. ovog člana podnosi se Agenciji za privatizaciju.

Odluku o metodu privatizacije donosi Agencija za privatizaciju, u roku od 90 dana od dana podnošenja inicijative iz stava 3. ovog člana.

Ukoliko do 1. jula 2015. godine ne bude prodat kapital izdavača iz stava 1. ovog člana, postupak prodaje kapitala se obustavlja, a kapital izdavača se privatizuje prenosom akcija zaposlenima bez naknade.

Ako u slučaju iz stava 6. ovog člana zaposleni ne prihvate prenos besplatnih akcija medij prestaje da postoji i briše se iz Registra medija, a odluku o promeni delatnosti izdavača ili ukidanju izdavača donosi osnivač izdavača.

Član 143.

Od 1. jula 2015. godine, zabranjeno je finansiranje izdavača medija iz javnih prihoda, osim u skladu sa odredbama članova 17-28. ovog zakona.

Zabrana finansiranja medija iz javnih prihoda iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na javne servise na nacionalnom i pokrajinskom nivou, ustanovu formiranu radi ostvarivanja prava na javno informisanje stanovništva na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija i na medije čiji su osnivačka prava preneti na nacionalne savete nacionalnih manjina do stupanja na snagu ovog zakona.

Finansiranje javnih medijskih servisa na nacionalnom i pokrajinskom nivou, uređuje se posebnim zakonom.

Finansiranje ustanove formirane radi ostvarivanja prava na javno informisanje stanovništva na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija uređuje se odlukom Vlade.

Finansiranje medija čiji su osnivači nacionalni saveti nacionalnih manjina, uređuje se posebnim zakonom kojim se reguliše položaj nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

Sredstva za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, u skladu sa odredbama čl. 17-28. ovog zakona, opredeljuju se u budžetima Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinica lokalne samouprave, najkasnije počevši od budžeta za 2015. godinu.

Član 144.

Ministarstvo nadležno za poslove javnog informisanja dužno je da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donese podzakonski akt predviđen čl. 28, 43. i 55. ovog zakona.

Član 145.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe:

1) Zakon o javnom informisanju („Službeni glasnik RS”, br. 43/03, 61/05, 71/09, 89/10 – US i 41 – US);

2) odredba člana 20. stav 1. tačka 34) Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS”, broj 129/07) u delu koji se odnosi na osnivanje televizijskih i radio-stanica radi izveštavanja na jeziku nacionalnih manjina;

3) odredba člana 8. stav 2. tačka 5) Zakona o glavnom gradu („Službeni glasnik RS”, broj 129/07);

4) odredbe člana 3. stav 3. Zakona o javnim službama („Službeni glasnik RS”, br. 42/91, 71/94, 79/05 – dr. zakon) u delu koji glasi „javno informisanje”.

Član 146.

Zakon o Javnom preduzeću Novinska agencija Tanjug („Službeni list SRJ”, broj 11/95) prestaje da važi danom zaključenja ugovora o prodaji kapitala, odnosno imovine Javnog preduzeća Novinska agencija Tanjug.

Ako ugovor iz stava 1. ovog člana ne bude zaključen do 1. jula 2015. godine, Zakon o Javnom preduzeću Novinska agencija Tanjug („Službeni list SRJ”, broj 11/95) prestaje da važi 1. jula 2015. godine.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, pravne posledice prestanka Javnog preduzeća Novinska agencija Tanjug, urediće Vlada svojim aktom.

Član 147.

Zakon o Javnom preduzeću za novinsko-izdavačku delatnost „Panorama” („Službeni glasnik RS”, broj 80/92) prestaje da važi najkasnije 1. jula 2015. godine.

Pravne posledice prestanka Javnog preduzeća za novinsko-izdavačku delatnost „Panorama”, urediće Vlada svojim aktom.

Član 148.

Uredba o Saveznoj javnoj ustanovi Radio-Jugoslavija („Službeni list SRJ”, br. 3/02 i 29/02) prestaje da važi najkasnije 1. jula 2015. godine.

Pravne posledice prestanka Savezne javne ustanove Radio-Jugoslavija, urediće Vlada svojim aktom.

Član 149.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

1. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o javnom informisanju i medijima sadržan je u članu 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije gde je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje „sistem javnog informisanja”.

2. RAZLOZI I CILJEVI DONOŠENJA ZAKONA O JAVNOM INFORMISANJU I MEDIJIMA

Sistem javnog informisanja u svakoj zemlji ima poseban značaj za razvoj demokratskih odnosa u društvu i reguliše se zakonom. Ustav Republike Srbije garantuje slobodu mišljenja i izražavanja i garantuje slobodu medija u skladu sa najvišim međunarodnim standardima i standardima zemalja Evropske Unije. Zakonskim pravilima uređuje se način ostvarivanja prava zagarantovanih Ustavom. U prvom redu zakonom se obezbeđuje i štiti sloboda iznošenja, primanja i razmene informacija, stavova i mišljenja putem medija i štiti se pravo građana na istinito, potpuno i blagovremeno informisanje. Značaj oblasti javnog informisanja, i posebno uloge koju u njoj imaju mediji, zahteva kontinuirano praćenje ove oblasti i stalno unapređivanje i usklađivanje zakonskog okvira sa standardima sadržanim u međunarodnim dokumentima, naročito dokumentima Ujedinjenih nacija, Evropske unije i Saveta Evrope, ali i sa standardima proizašlih iz prakse pojedinih institucija koje se bave zaštitom ljudskih prava, naročito Evropskog suda za ljudska prava. Reč je o oblasti društvenog života koja je veoma dinamična i u stalnom razvoju, a na koju ogroman uticaj imaju i različita tehničko-tehnološka dostignuća.

Do sada važeći Zakon o javnom informisanju („Službeni glasnik RS”, br. 43/03, 61/05, 71/09, 89/10–US i 41/11–US), donet je 2003. godine, pre više od deset godina. Kao najopštiji zakon u oblasti javnog informisanja i medija, Zakon je u najvećoj meri pratio tadašnje međunarodne standarde. Standardi su se u međuvremenu unapredili, praksa sprovođenja zakona pokazala je određene nedostatke i nedorečenosti, pojedine oblasti javnog informisanja bile su regulisane drugim zakonima, te je nastala neophodnost i potreba da ovaj zakon bude zamenjen novim.

Potreba za temeljnim redefinisanjem i unapređenjem sistema javnog informisanja, pa samim tim i Zakona o javnom informisanju, jasno je iskazana kroz Strategiju razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji do 2016. godine, koju je Vlada Republike Srbije usvojila 28. septembra 2011. godine („Službeni glasnik RS”, broja 65/11). Donošenje Strategije bio je jedan od ključnih uslova da Republika Srbija, 1. marta 2012. godine stekne status kandidata za članstvo u Evropsku uniju. U Akcionom planu za sprovođenje Strategije, kao najvažnija aktivnost predviđeno je donošenje novih zakona kojima će se regulisati oblast javnog informisanja u skladu sa najvišim evropskim standardima.

Pri koncipiranju Zakonskih rešenja pošlo se od sledećih ciljeva:

1. stvaranja uslova za slobodan razvoj nezavisnih, profesionalnih medija i medijskog sistema koji treba da omogući najšire zadovoljavanje potreba građana Republike Srbije, bez diskriminacije, za informacijama i sadržajima iz svih oblasti društvenog života (politike, privrede, kulture, umetnosti, obrazovanja, sporta itd);

2. uspostavljanje okvira koji garantuje slobodan protok ideja, informacija i mišljenja, bez mešanja država, na način koji bi predstavljao neopravdano ograničavanje slobode izražavanja i javnog informisanja;

3. povlačenje države iz medija, osim u za to posebno utvrđenim slučajevima;
4. neophodnosti jasnog definisanja javnog interesa u oblasti javnog informisanja;
5. definisanje transparentnog sistema finansiranja u oblasti javnog informisanja iz javnih prihoda (budžet) sa različitih nivoa javnih vlasti, kroz prelazak na sistem projektnog finansiranja medija i drugih subjekata u ovoj oblasti i uspostavljanje kontrole trošenja na taj način dobijenih sredstava;
6. regulisanje položaja urednika, zaštita prava novinara i podsticanje novinarskog udruživanja;
7. transparentnost vlasništva u medijima;
8. uspostavljanje Registra medija;
9. zaštita medijskog pluralizma kroz sprečavanje nedozvoljenog objedinjavanja u oblasti javnog informisanja;
10. zaštita maloletnika;
11. zabrana govora mržnje;
12. poštovanje ljudskog dostojanstva i prezumpcije nevinosti
13. regulisanje statusa i položaja predstavnika inostranih medija (stranog dopisništva, dopisnika inostranih medija);
14. stvaranje uslova za ostvarivanje slobode distribucije medija;
15. sprečavanje zloupotreba u vezi sa objavljivanjem informacija o ličnosti i stvaranje i unapređivanje mehanizama za otklanjanje povrede prava (odgovor, ispravka);
16. obezbedi uslove za adekvatnu sudsku zaštitu u slučaju povrede prava na javno informisanje.

3. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Zakon sadrži XXII glave i 149. članova.

I. OSNOVNE ODREDBE (čl. 1–14)

Osnovne odredbe Zakona određuju način ostvarivanja slobode javnog informisanja, kao i cilj i predmet zakonskog regulisanja ove oblasti. Članom 1. Zakona, utvrđeno je da se javno informisanje ostvaruje putem medija. U članu 2. Zakona, nabrojani su ciljevi zakonskog regulisanja u ovoj oblasti. Ovim članom je utvrđeno da se zakonskim pravilima na prvom mestu želi obezbediti i zaštititi sloboda iznošenja, primanja i razmene informacija, stavova i mišljenja putem medija u cilju unapređivanja vrednosti demokratskog društva, sprečavanja sukoba i očuvanja društvenog mira, istinitog, blagovremenog, verodostojnog i potpunog informisanja i omogućavanja slobodnog razvoja ličnosti.

Odredba člana 3. Zakona određuje predmet zakonskog regulisanja. U tom smislu se kaže da se zakonom bliže uređuje način ostvarivanja slobode javnog informisanja, koja posebno obuhvata: slobodu prikupljanja, objavljivanja i primanja informacija, slobodu formiranja i izražavanja stavova i mišljenja, slobodu štampanja i distribucije novina i slobodu proizvodnje, pružanja i emitovanja audio i audio-vizuelnih medijskih usluga, slobodu širenja informacija putem interneta i na drugim platformama, kao i slobodu izdavanja medija i obavljanja delatnosti javnog informisanja. Na ovaj način, zakonskim odredbama pokrivaju se svi pojedinačno

određeni aspekti slobode javnog informisanja, od slobode stvaranja i distribucije medijskih sadržaja, do obezbeđivanja uslova za slobodno izdavanje javnih glasila i obavljanje delatnosti u okviru sistema javnog informisanja. Predmet Zakona je i uvrđivanje načela javnog informisanja, definisanje javnog interesa u javnom informisanju, obezbeđivanje i raspodela sredstava za ostvarivanje javnog interesa, obaveza identifikacije medija, javnost podataka o medijima i registar, zaštita medijskog pluralizma, položaj urednika i novinara, profesionalnih udruženja novinara i predstavnika stranih medija, distribucija medija i medijskih sadržaja, privremeno čuvanje i uvid u medijski zapis, posebna prava i obaveze u javnom informisanju, informacije o ličnosti, sredstva i postupci pravne zaštite, nadzor nad primenom odredaba zakona, kao i kaznene odredbe.

U okviru osnovnih odredaba sadržana su i načela na kojima se zasniva sloboda javnog informisanja.

Prvo načelo (član 4) jeste ono koje se odnosi na garancije slobode javnog informisanja, a na prvom mestu zabrana cenzure. Dalje, i kompatibilno sa zabranom cenzure, ovo načelno pravilo obuhvata takođe i zabranu diskriminacije novinara i drugih medijskih poslenika, kao i drugih lica, među kojima su i oni kojima su informacije namenjene, i to prema njihovim političkim uverenjima ili drugom ličnom svojstvu. Osim diskriminacije, u okviru odredbi o slobodi javnog informisanja posebno se zabranjuju akti koji su usmereni na ugrožavanje slobodnog protoka informacija u medijima, kao što je vršenje pritiska, pretnja ili ucenjivanje urednika, novinara i izvora informacije. Posebna pažnja se takođe posvećuje kažnjavanju za akte nasilja nad novinarima, a zatim se kaže da se sloboda javnog informisanja ne sme povređivati zloupotrebom službenog položaja i javnih ovlašćenja, svojinskih i drugih prava, kao i uticajem i kontrolom nad sredstvima za štampanje i distribuciju novina ili mrežama elektronskih komunikacija koje se koriste za distribuciju medijskih sadržaja.

Drugo načelo (član 5) vezuje se za ostvarivanje prava javnosti da bude obavешtena o pitanjima od interesa za javnost. Zbog toga se ovim načelom utvrđuje da se u medijima slobodno objavljuju informacije i izražavaju stavovi i mišljenja o pojavama, događajima i ličnostima o kojima javnost ima opravdani interes da zna, bez obzira na način pribavljanja informacija, a da sa druge strane svako ima pravo da dođe do informacija, odnosno bude obavешten o stvarima od interesa za javnost.

Treće načelo (član 6) vezuje se za zaštitu medijskog pluralizma i zabrane monopola u oblasti javnog informisanja. Da bi se građanima omogućilo formiranje sopstvenog mišljenja o pojavama, događajima i ličnostima, obezbeđuje se raznovrsnost izvora informacija i raznovrsnost sadržaja. Ovo načelo proklamuje da je zabranjen svaki vid monopola u oblasti javnog informisanja radi zaštite konkurencije i raznovrsnosti ideja i mišljenja, kao i da niko ne može imati monopol na osnivanje, odnosno distribuciju medija.

Četvrto načelo (član 7) se tiče omogućavanja dostupnosti javnosti podataka o medijima radi formiranja sopstvenog mišljenja o verodostojnosti i pouzdanosti informacija, stavova i mišljenja objavljenih u medijima kao i radi sagledavanja mogućeg uticaja medija na javno mnjenje i zaštite medijskog pluralizma.

Peto načelo (član 8) govori o položaju nosioca javnih, odnosno političkih funkcija. Da bi se osigurala nesmetana komunikacija između građana i političara, kao i onih koji se nalaze na državnim funkcijama, odnosno funkcijama vlasti, i to u cilju javne kontrole njihovog rada, predviđene su odredbe o tome da su te ličnosti dužne da trpe iznošenje kritičkih mišljenja koja se odnose na rezultate njihovog rada i politiku koju vode.

Načelne odredbe sadrže pravila koja su obavezna za medijske poslenike. Reč je o obavezi novinarske pažnje, koja se odnosi na urednike i novinare (član 9).

Urednik i novinar dužni su da sa pažnjom primerenom okolnostima, a pre objavljivanja informacije o nekoj pojavi, događaju ili ličnosti, provere njeno poreklo, istinitost i potpunost. Takođe, obaveza novinarske pažnje podrazumeva i posebne obaveze urednika i novinara u procesu prenošenja informacija, odnosno dužnost da preuzete informacije, stavove i mišljenja prenesu verodostojno i potpuno, kao i dužnost da navedu naziv drugog javnog glasila iz koga preuzimaju informacije koje objavljuju.

Posebna obaveza, predviđene članom 10. Zakona, odnosi se na ustanove javnih medijskih servisa i druge medije koji pružaju usluge po načelima javnih medijskih servisa. Ovi mediji imaju obavezu da o pojavama, događajima i ličnostima izveštavaju pravovremeno i nepristrasno, da omoguće izražavanje svih stavova i mišljenja koja su zastupljena u zajednici, da u duhu tolerancije, podstiču raspravu o svim temama od interesa za javnost, da proizvode raznovrsne programske sadržaje i teže najvišem nivou kvaliteta usluga.

Član 11. Zakona sadrži pravila koja se odnose na prava izdavača, i njime se potvrđuje da su svi dužni da ova prava poštuju, kao i da se garantuje pravo izdavanja medija svim fizičkim i pravnim licima, domaćim i stranim, u skladu sa zakonom.

U okviru osnovnih odredaba Zakon garantuju se i posebna prava, pojedinim kategorijama lica, u oblasti javnog informisanja. Tako se u članu 12. predviđa, da u cilju ostvarivanja prava na informisanje lica sa invaliditetom, Republika, autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave preduzimaju mere kojima se omogućava da osobe sa invaliditetom nesmetano primaju informacije namenjene javnosti, u primtrnom obliku i primenom odgovarajuće tehnologije. Republika, autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave, takođe, obezbeđuju deo sredstava ili drugih uslova za rad medija koji objavljuju informacije na znakovnom jeziku ili Brajevom pismu. U članu 13. Zakon predviđa da Republika, autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave, takođe, obezbeđuju deo sredstava, putem sufinansiranja, ili drugih uslova za rad medija koji objavljuju informacije na jezicima nacionalnih manjina, a sve u cilju informisanja na maternjem jeziku i negovanju sopstvene kulture i identiteta.

Najzad, u članu 14. Zakona, propisuju se pravila tumačenja i primene zakonskih normi. Na prvom mestu, principijelno se zabranjuje tumačenje i primena zakonskih normi na način koji bi doveo do ukidanja slobode javnog informisanja ili do njenog ograničenja u meri koja je veća od propisane. Na drugom mestu, primena i tumačenje Zakona vrši se u skladu sa opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, važećim međunarodnim standardima ljudskih i manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje (Evropskog suda za ljudska prava itd)

II. JAVNI INTERES U JAVNOM INFORMISANJU (čl. 15–16)

Jedna od bitnih novina Zakona je utvrđivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja. Javni interes u ovoj oblasti predstavlja ostvarivanje prava javnosti da bude informisana, i on se ostvaruje putem medija. Slobodan razvoj nezavisnih, profesionalnih medija i medijskog sistema treba da omogući najšire zadovoljavanje potrebe građana Republike Srbije, bez diskriminacije, za informacijama i sadržajima iz svih oblasti života: politike, privrede, kulture, umetnosti, obrazovanja, ekologije, sporta, razonode i dr. U javnom interesu je da se obezbede raznovrsni i kvalitetni medijski sadržaji za sve pojedince i društvene grupe: profesionalne, starosne, obrazovne, kao i sve manjinske grupe: nacionalne, religijske, jezičke, odnosno grupe sa posebnim potrebama i dr.

U članu 15. Zakona taksativno je nabrojano šta se smatra javnim interesom u oblasti javnog informisanja. Takođe, ovim članom je predviđeno da se Republika

Srbija, autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave staraju o ostvarivanju javnog interesa.

Članom 16. predviđeno je da Republika Srbija ostvaruje javni interes u oblasti javnog informisanja isključivo:

1. formiranjem javnih servisa na nacionalnom i pokrajinskom nivou, u skladu sa zakonom;

2. formiranjem ustanova radi ostvarivanja prava na javno informisanje stanovništva na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija;

3. omogućavanjem nacionalnim savetima nacionalnih manjina da osnivaju ustanove, privredna društva, odnosno fondacije radi ostvarivanja prava na informisanje na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa zakonom i

4. sufinansiranjem projekata u oblasti javnog informisanja radi ostvarivanja javnog interesa.

Kako bi se sprečio bilo kakav nedozvoljeni uticaj na medije čije su izdavače osnovali nacionalni saveti nacionalnih manjina, odnosno Republika, ovom zakonskom odredbom utvrđeno da se aktom o osnivanju ustanove, privrednog društva, odnosno fondacije, koja je osnivač medija, posebno uređuju način izbora i imenovanja organa upravljanja ustanovom, privrednim društvom, odnosno fondacijom i način izbora i imenovanja odgovornog urednika i direktora, odnosno upravitelja, ustanove, privrednog društva, odnosno fondacije. Takođe je predviđeno da dve trećine članova upravnog odbora ustanove, privrednog društva, odnosno fondacije, čine nezavisni članovi. Ovom odredbom dato je i bliže određenje „nezavisnih članova”.

III. SUFINANSIRANJE PROJEKATA U OBLASTI JAVNOG INFORMISANJA RADI OSTVARIVANJA JAVNOG INTERESA (čl. 17–28)

Kroz ovo poglavlje Zakona, utvrđen je zakonski okvir za projektno sufinansiranje u oblasti javnog informisanja. Projektno sufinansiranje je jedan od osnovnih načina na koji se Republika, autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave staraju o ostvarivanju javnog interesa u oblasti javnog informisanja. Ono uključuje i prelazak sa direktnog budžetskog finansiranja pojedinih medija, na sistem projektnog, konkursnog sufinansiranja, za sve medije, odnosno izdavače medija koji su upisani u registar medija, zatim pravna lica, odnosno preduzetnike koji su registrovani za proizvodnju medijskih sadržaja, kao i druga pravnih lica odnosno preduzetnika. Projektno sufinansiranje, kojim se obezbeđuje ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, „otvoreno” je, ne samo za osnivače registrovanih medija, već i za sve druge pomenute subjekte, što je logično rešenje s obzirom da ostvarivanju javnog interesa u oblasti javnog informisanja, u npr. proizvodnji medijskog sadržaja, značajno mogu da doprinesu i nezavisne produkcije, udruženja građana kao i drugi subjekti koji nisu osnivači medija.

U predloženim odredbama, predviđeno je da se u budžetima Republike, autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave obezbeđuje deo sredstava za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja i da se ta sredstva raspoređuje raspisivanjem javnih konkursa i pojedinačnim davanjima, na osnovu primene principa nediskriminacije i primenom pravila o dodeli državne pomoći i zaštiti konkurencije. (Član 17. stav 1)

Sredstva namenjena za pojedinačna davanja ograničena su na 5% od ukupno opredeljenih sredstava za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja putem javnih konkursa (Član 17. stav 2). Ova sredstva, mogu se rasporediti odlukom rukovodioca organa javne vlasti, koja se donosi bez sprovođenja

javnog konkursa. Iznos pojedinačnog davanja ne može biti veći od 20% iznosa koji je propisan za javne nabavke male vrednosti (Član 27).

U nastavku ovog poglavlja, detaljno je utvrđena procedura odnosno postupak dodele sredstava u postupku projektnog sufinansiranja. Postupak započinje raspisivanjem konkursa od strane ministarstva nadležnog za poslove javnog informisanja, odnosno organa javne vlasti nadležnog za poslove javnog informisanja autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave. Zakonom je utvrđena sadržina konkursa, ko ima pravo učešća na konkursu, uslovi za učešće na konkursu, kriterijumi za ocenu prijave na konkurs, imenovanje članova konkursne komisije, donošenje odluka o raspodeli sredstava, obaveza izveštavanja o sprovedenim aktivnostima i dr.

Zakonom je predviđeno da je rešenje o raspodeli sredstava konačno i da se protiv njega može pokrenuti upravni spor, što znači da je drugostepeni organ upravni sud. Ovim rešenjem se htelo izbeći da Vlada odlučuje kao drugostepeni organ, što bi bitno opteretilo njen rad, imajući u vidu veliki broj konkursa koji se raspisuju u različitim ministarstvima. S obzirom da se postupak vodi po zakonu koji reguliše opšti upravni postupak, upravni sud je najstručniji organ da rešava u drugom stepenu. (član 25. stav 3).

Ministarstvo nadležnog za poslove javnog informisanja donosi podzakonska akta kojim se bliže uređuje način, uslovi i kriterijumi za dodelu sredstava putem sufinansiranja i propisuje formu potrebnih obrazaca.

IV. MEDIJI (čl. 29–33)

U ovom poglavlju definisan je pojam medij, čime je napušten dosadašnji pojam „javno glasilo“. Izraz „medij“ u savremenom svetu postao je vremenom globalni pojam, prepoznatljiv u svim delovima sveta bez obzira na govorno poručje, a već više decenija je odomaćen i faktički i pravno prihvaćen (npr. Ustav Republike Srbije u članu 50 - Sloboda medija) u svakodnevnoj, pa i službenoj upotrebi u Republici Srbiji (Ustav Republike Srbije u članu 50 - Sloboda medija). U smislu ovog zakona, medij je sredstvo javnog obaveštavanja koje rečima, slikom odnosno zvukom prenosi urednički oblikovane informacije, ideje i mišljenja i druge sadržaje namenjene javnoj distribuciji i neodređenom broju korisnika. Pod medijem se u smislu ovog zakona naročito podrazumevaju dnevne i periodične novine, servisi novinskih agencija, radio program i televizijski program i elektronska izdanje tih medija, kao i samostalno elektronsko izdanje, pod kojima se podrazumevaju uređivački oblikovane internet stranice ili internet portali, a koji su registrovani u Registru medija, u skladu sa ovim zakonom.

Medij nema svojstvo pravnog lica.

U ovom poglavlju, izvršena je i negativna enumeracija, tačnije utvrđen je detaljan spisak šta nije „medij“ (knjiga, film, nosač audio i audio-vizuelnog sadržaja, naučni i stručni časopis, internet pretraživači i agregatori i dr). Na ovaj način, preciznim definisanjem pojma „medij“ kao i šta ovaj pojam ne obuhvata, sprečava se potencijalna mogućnost da se u praksi pojave njegova različita tumačenja.

Zakonskim tekstom je takođe bliže pojašnjeno da se svaka novina sa posebnim nazivom smatra jednim medijem, a takođe i sav izdanja jednih novina, koja izlaze pod istim nazivom, smatraju se jednim medijem. Svaki pojedinačni radio ili televizijski program smatra se jednim medijem, bez obzira na način distribucije. Svaki servis novinske agencije koji se posebno distribuira smatra se jednim medijem. Samostalno elektronsko izdanje smatra se jednim medijem.

U istom poglavlju preciziran je i potvrđen slobodan pristup medijskom tržištu, tako što je predviđeno da izdavač medija može biti svako fizičko i pravno lice. Fizička

i pravna lica izdavači medija moraju biti registrovani kod nadležnog organa Republike Srbije, za obavljanje delatnosti. Pravno lice, izdavač medija, može osnovati svako domaće ili staro pravno ili fizičko lice, u skladu sa zakonom.

Pravo na izdavanje medija se može preneti (zakonska odredba izričito precizira da je ovo pravo u pravnom prometu). Promena izdavača upisuje se u Registar medija.

V. IMPRESUM, SKRAĆENI IMPRESUM I IDENTIFIKACIJA

(čl. 34–36)

Ovim odredbama je, kao jedna od bitnih obaveza u odnosu na svaki medij, propisana obaveza objavljivanja impresuma i skraćenog impresuma medija, odnosno osnovnih podataka na osnovu kojih se medij identifikuje. Za radio i televizijske programe, utvrđena je i obaveza identifikacije koja sadrži karakterističnu oznaku audio-vizuelne medijske usluge, odnosno televizijskog programa, dok za radio program sadrži naziv radio programa i radio frekvenciju na kojoj se program emituje. U ovom odeljku, posebno je razrađen sadržaj impresuma novina, pružalaca audio-vizuelnih medijskih usluga i novinskih agencija, zatim sadržaj skraćenog impresuma i identifikacije i način objavljivanja impresuma, skraćenog impresuma i identifikacije u novinama, televizijskom i radio programu kao i impresuma novinske agencije.

VI. JAVNOST PODATAKA O MEDIJIMA I REGISTAR

(čl. 37–44)

Zakonom je ustanovljen Registar medija. Upis u Registar odnosi se na sve medije. Registar medija vodi Agencija za privredne registre. Cilj vođenja registra je obezbeđivanje da svi podatci vezani za medije budu javni kako bi građani mogli formirati sopstveno mišljenje o verodostojnosti i pouzdanosti informacija, ideja i mišljenja objavljenih u medijima, radi sagledavanja mogućeg uticaja medija na javno mnjenje kao i radi zaštite medijskog pluralizma.

Svako ima pravo uvida u podatke koji se vode u Registru medija, u skladu sa zakonom kojim se reguliše rad Agenciji za privredne registre.

U ovom poglavlju su takođe precizno propisani podaci koji su predmet registracije, postupak, nadležnost i rok za registraciju, objavljivanje i dostavljanje podataka, kao i posledice neupisivanja i brisanja iz registra.

Značajno je istaći da se, u cilju zaštite medijskog pluralizma i obezbeđivanja transparentnosti vlasničke strukture medija, kao i radi uvida u dobijena novčana sredstva medija, iz javnih prihoda, u Registar medija obavezno upisuje: dokument koji sadrži podatke o pravnim i fizičkim licima koja neposredno ili posredno imaju više od 5% udela u osnivačkom kapitalu izdavača, podatke o njihovim povezanim licima u smislu zakona kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava i podatke o drugim izdavačima u kojima ta lica imaju više od 5% udela u osnivačkom kapitalu; podatci o iznosu novčanih sredstava dodeljenih mediju na ime državne pomoći, u skladu sa odredbama ovog zakona; kao i podatci o iznosu novčanih sredstava dobijenih od organa javne vlasti pod kojima se podrazumevaju državni organi, organi teritorijalne autonomije, organi lokalne samouprave, organizacije kojima je povereno vršenje javnih ovlašćenja, kao i pravna lica koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu državni organ.

Ministarstvo zaduženo za poslove informisanja donosi podzakonski akt kojim se bliže propisuje dokumentacija koja se prilaže u postupku registracije medija u Registar.

VII. ZAŠTITA MEDIJSKOG PLURALIZMA

(čl. 45–47)

Zakonom su utvrđeni slučajevi kada nije dozvoljeno objedinjavanje osnivačkih, odnosno upravljačkih prava u dva ili više izdavača medija, iz razloga što bi takvo objedinjavanje moglo dovesti do jačanja pretežnog uticaja u oblasti javnog informisanja koje bi značajno ograničilo medijski pluralizam i raznovrsnost medijske ponude, kao i raznolikost medijskih sadržaja.

Nedozvoljeno objedinjavanje će postojati u slučaju objedinjavanja osnivačkih, odnosno upravljačkih prava u dve ili više izdavača dnevnih novina koje objavljuju informacije iz svih oblasti društvenog života, čiji tiraž prelazi 50% od ukupno prodanog ili na drugi način realizovanog tiraža dnevnih novina na području Republike Srbije na godišnjem nivou, u kalendarskoj godini koja prethodi objedinjavanju. (član 45. stav 1. alineja 1)

Nedozvoljeno objedinjavanje će postojati u slučaju objedinjavanja osnivačkih odnosno upravljačkih prava u dva ili više izdavača koji pružaju audio, odnosno audio-vizuelne medijske usluge, čiji zbirni udeo u slušanosti, odnosno gledanosti prelazi 35% od ukupne slušanosti, odnosno gledanosti u zoni pokrivanja, u kalendarskoj godini koja prethodi objedinjavanju. (član 45. stav 1. alineja 2)

Radi sprečavanja nedozvoljenog objedinjavanja zakon, takođe, eksplicitno zabranjuje sticanje učešća od preko 50% u osnivačkom kapitalu između izdavača dnevnih novina, koje objavljuju informacije iz svih oblasti društvenog života, sa prosečnim dnevnim realizovanim tiražom većim od 50.000 primeraka na godišnjem nivou, i izdavača koji pruža audio i audio-vizuelne medijske usluge. (član 46. stav 1)

Zakon reguliše da je lice koje se, pored delatnosti izdavača medija, bavi i distribucijom medijskih sadržaja, dužno da delatnost izdavača medija obavlja preko povezanog pravnog lica. Zakonom je precizno data definicija povezanog lica.

Postojanje ugrožavanja medijskog pluralizma, za štampane medije, utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove informisanja dok postojanje ugrožavanja medijskog pluralizma, za štampane i elektronske medije i samo za elektronske medije utvrđuje regulatorno telo nadležno za elektronske medije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast elektronskih medija.

Propisan je i postupak koji se sprovodi u slučaju kad je utvrđeno postojanje ugrožavanja medijskog pluralizma kao i posledice ne postupanja po izdatom upozorenju.

VIII. UREDNICI, NOVINARI I PROFESIONALNA UDRUŽENJA NOVINARA I PREDSTAVNICI NOVINARSKIH UDRUŽENJA

(čl. 48–55)

Zakonom je utvrđeno da medij mora imati odgovornog urednika i da je on istovremeno i glavni urednik medija, kao i da odgovorni urednik može biti samo lice koje ima prebivalište na području Republike Srbije i koje ne uživa imunitet od odgovornosti. Ovo je učinjeno kako bi se izbegla mogućnost izbegavanja odgovornosti od strane odgovornog urednika medija. Pored toga, javno glasilo može imati odgovorne urednike i za pojedino izdanje, rubriku, odnosno programsku šemu. (član 48)

Zakonom se pruža radnopravna zaštita novinaru, u skladu sa propisima iz oblasti radnog prava, a kojom se pojačava osnov za zaštitu profesionalnog novinarskog integriteta od zloupotreba zakona i šikaniranja u cilju sprečavanja slobode javnog informisanja. (član 49)

Zaštićeno je i pravo novinara na objavljivanje tvrdnji i iznošenje stavova i mišljenja, njegovo pravo na iznošenje stavova, odnosno mišljenja van javnog glasila

kao lični stav, pravo da odbije izvršenje naloga kojim bi se kršila pravna pravila i etika novinarske profesije, kao i pravo na autentičnost priloga koje podrazumeva da se novinarov prilog čiji je smisao izmenjen u uređivačkom postupku ne sme objaviti pod imenom novinara bez njegovog pristanka. (čl. 50. i 51)

Zakon takođe sadrži i odredbu o novinarskoj tajni kojom se garantuje novinaru da ne mora otkriti podatke koji se odnose na izvor informacije, osim ako se ti podaci odnose na krivično delo, odnosno učinioca krivičnog dela, za koje je zakonom zaprećena kazna zatvora od najmanje pet godina, i ako se podaci na mogu pribaviti na drugi način. (član 52)

U ovom odeljku garantuje se sloboda osnivanja novinarskih udruženja, koja u novim uslovima treba da imaju posebnu ulogu i odgovornost, pre svega kada se radi o donošenju i primeni profesionalnih kodeksa. Takođe, novinarska udruženja imaju i pravni interes za mešanje u radnom sporu u kome učestvuje član tog udruženja, ako se on tome ne protivi. (čl. 53. i 54.)

Na kraju ovog odeljka, uređen je položaj predstavnika inostranih medija i dopisništava. Zakon predviđa da oni imaju ista prava i obaveze kao i domaći urednici, novinari i ostali saradnici. Predstavnicima inostranih medija, radi lakšeg obavljanja novinarskog posla, mogu da se upišu u evidenciju inostranih predstavnika i dopisništava, koja se vodi u ministarstvu nadležnom za poslove informisanja, na osnovu čega im se izdaje odgovarajuća legitimacija. Strano dopisništvo, kao organizovano predstavništvo stranog medija, stiče svojstvo pravnog lica upisom u ovu evidenciju. Ministarstvo nadležno za poslove informisanja bliže uređuje način i postupak vođenja i upisa u evidenciju i izdavanja legitimacija. Razlog za zakonsko regulisanje ove oblasti proističe iz činjenice, da su odredbe do sada važećeg zakona izuzetno zastarele i neprilagođene uslovima i okolnostima sadašnjeg vremena, usled čega se već izvesno vreme faktički i ne primenjuju. Naime, reč je o Zakonu o unošenju i rasturanju inostranih sredstava javnog informisanja i o inostranoj informativnoj delatnosti u Jugoslaviji iz 1974. godine, koji je poslednji put izmenjen i dopunjen 1996 godine („Službeni list SFRJ”, br. 39/74, 74/87 i „Službeni list SRJ”, br. 24/94 i 28/96), koji će, stupanjem na snagu ovog zakona, a na osnovu prelaznih i završnih odredbi, prestati da važi. (član 55)

IX. DISTRIBUCIJA MEDIJA I MEDIJSKIH SADRŽAJA

(čl. 56–67)

Ovo poglavlje sadrži odredbe koje se odnose na distribuciju medija i medijskih sadržaja i predstavlja razradu odredbe Ustava Republike Srbije koja se odnosi na slobodu medija, kojom je predviđeno da u Republici Srbiji nema cenzure, te da nadležni sud može sprečiti širenje informacija i ideja putem sredstava javnog obaveštavanja u precizno određenim, Ustavom utvrđenim slučajevima, i samo ako je to neophodno u demokratskom društvu. (član 56)

Radi poštovanja zakonske obaveze objavljivanja impresuma od strane medija, najpre je, kroz posebnu zakonsku odredbu, regulisano da distributer ima pravo da odbije da distribuira medij bez impresuma. U slučaju da dođe do spora povodom informacije objavljene u mediju, koji je distributer prihvatio da distribuira bez impresuma, odgovornost snosi i distributer. (član 57)

Zakonom je regulisan institut zabrane odbijanja distribucije. Da bi se sprečila mogućnost zloupotrebe distribucije medija od strane lica koje se bavi distribucijom medija, predloženo je da distributer ne sme primenjivati nejednake uslove distribucije u odnosu na različite učesnike na medijskom tržištu, kao ni da ne sme na drugi način značajno ograničavati, narušavati ili sprečavati konkurenciju na relevantnom medijskom tržištu, na teritoriji Republike Srbije, shodno odredbama zakona kojim se reguliše zaštita konkurencije. Izdavač medija, čija je distribucija obustavljena, u

celosti ili u značajnom delu, ima pravo da pred nadležnim sudom zahteva naknadu štete koju je usled toga pretrpeo. (član 58)

Jedno od ključnih pitanja u savremenom demokratskom društvu je da li se u eri visokih tehnologija i brzine primanja i širenja ideja i informacija može govoriti o zabrani distribucije informacija ili drugog medijskog sadržaja putem medija, odnosno da li se zabrana distribucije informacija uopšte može smatrati neophodnom merom u demokratskom društvu, i koliko ova zabrana uopšte, u prethodno pomenutom kontekstu, može biti efikasna.

Praksa Evropskog suda pokazuje da zabrana distribucija informacija i sprečavanje objavljivanje informacije (preventivna, prethodna ograničenja – „prior restraints”) nisu nedopuštena već same po sebi kao takve, ali iziskuju najveću moguću pažnju pri odlučivanju da se primene (Sunday Times v. the United Kingdom (no. 2), 26. april 1979, stav 51, Markt intern Verlag GmbH and Klaus Beermann v. Germany, 20. novembar 1989, stav 26, Observer and Guardian v. the United Kingdom, 26. novembar 1991, stav 60, Ekin v. France, 17.7.2001, stav 56, Gawęda v. Poland, 14. mart 2002, stav 35). One su dopuštene samo ako ispunjavaju uslove trodelnog testa, poznatog u praksi tumačenja članova Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Zbog posebne osetljivosti ovakvih mera sud mora da pokaže najveću pažnju pri proveru da li ispunjavaju uslove za dopuštenost po članu 10. stav 2. Evropske konvencije. („careful scrutiny”). To se naročito odnosi na štampu, pošto su vesti kratkog veka a sprečavanje njihovog distribuiranja, ma i za kratak period, u stanju je da ih liši svake vrednosti i interesa.

Polazeći od Ustava Republike Srbije i od pomenutih stavova Evropskog suda za ljudska prava, Zakonom je predviđeno da može doći do zabrane distribucije informacija ili drugog medijskog sadržaja. Na predlog višeg javnog tužioca, nadležni viši sud može zabraniti distribuciju informacije ili drugog medijskog sadržaja (u daljem tekstu: informacija) ako je to neophodno u demokratskom društvu i ako se u informaciji poziva na: (1) akt neposrednog nasilnog rušenja ustavnog poretka; (2) akt neposrednog nasilja prema licu ili grupi na osnovu rase, nacionalnosti, veroispovesti, seksualne opredeljenosti, invaliditeta ili drugog ličnog svojstva, a od objavljivanja informacije neposredno prethodi ozbiljna i nepopravljiva posledica čije se nastupanje ne može sprečiti na drugi način. (član 59)

Predlog za zabranu distribucije informacije (dalje: predlog za zabranu) podnosi nadležni javni tužilac. Predlogom za zabranu može se zahtevati da se zabrani distribucija prethodno pomenutih informacija, oduzmu primerci novina koji sadrže te informacije ako se svrha zabrane može postići samo na taj način, odnosno da se zabrani širenje takve informacije putem drugog medija. (član 60)

Na predlog nadležnog javnog tužioca, nadležni sud može doneti rešenje o privremenoj zabrani distribucije informacije do pravnosnažne odluke o zabrani. Po ovom predlogu sud odlučuje u roku od 6 sati od njegovog podnošenja. Nadležni sud dužan je da rešenje o privremenoj zabrani odmah dostavi izdavaču, odgovornom uredniku, kao i distributeru ili štampariji. Nadležni sud nalaže nadležnom organu, ministarstvu koje se bavi unutrašnjim poslovima, da onemogući distribuciju informacije na osnovu pomenutog rešenja. (član 61)

Pretres po predlogu za zabranu mora se održati u roku od 24 časa od trenutka prijema predloga, a pretres se može održati i bez prisustva uredno pozvanih stranaka, na šta se stranke u pozivu na pretres izričito upozoravaju. (član 62)

Rešenje po predlogu za zabranu sud donosi odmah po završenom pretresu, a predsednik veća objavljuje ga bez odlaganja. Ako se predlog za zabranu odbija, u odluci kojom se odbija predlog za zabranu, stavlja se van snage mera onemogućavanja privremene distribucije informacija. (član 63). Ako sud odbije

predlog za zabranu, izdavač ima pravo na naknadu štete koja je prouzrokovana neosnovanom privremenom zabranom. (čl. 64. i 65.)

Predloženim odredbama precizno su utvrđena i druga pitanja u vezi vođenja ovog postupka uključujući i pravo na žalbu protiv rešenja prvostepenog suda. Pomenuta rešenja korespondiraju sa članom 10. Evropske Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, članom 11. Povelje evropske unije o osnovnim pravima i pomenutom praksom Evropskog suda za ljudska prava.

X. PRIVREMENO ČUVANJE MEDIJSKOG ZAPISA I PRAVO UVIDA

(čl. 68–72)

U ovom poglavlju, utvrđena je obaveza privremenog čuvanja zapisa medija od strane izdavača, kao i rokovi čuvanja različitih vrsta zapisa, koji su usklađeni sa rokovima za eventualno obraćanje sudu radi zaštite prava onoga na koga se objavljena informacija odnosi.

Utvrđena je i obaveza izdavača da stavi na uvid i dostavi čuvani zapis medija na zahtev suda, organa unutrašnjih poslova ili drugog zainteresovanog lica. Određeni su i rok, procedura stavljanja na uvid i dostavljanja, troškovi izrade kopije zapisa, kao i zabrana zloupotrebe prava na uvid u zapis medija.

XI. POSEBNA PRAVA I OBAVEZE U JAVNOM INFORMISANJU

(čl. 73–78)

Zakonom su uređena posebna pitanja iz oblasti javnog informisanja i to: pretpostavka nevinosti; objavljivanje informacija u vezi sa krivičnim postupkom; zabrana govora mržnje, zaštita maloletnika i zabrana javnog izlaganja pornografiji.

Odredba koja se tiče pretpostavke nevinosti odnosi se na zabranu da se u mediju neko označi učiniocem kažnjivog dela, odnosno oglasi krivim ili odgovornim pre pravnosnažnosti odluke suda ili drugog nadležnog organa. (član 73)

Odredba kojom se reguliše objavljivanje informacija u vezi sa krivičnim postupkom, predstavlja novinu u okviru ove glave. Republika Srbija ovim odredbama usaglašava svoj Zakon o javnom informisanju i medijima sa međunarodnim standardima, i praksom Evropskog suda za ljudska prava. Imajući u vidu da dosadašnjim Zakonom o javnom informisanju nisu bila predviđena nikakva ograničenja za objavljivanje informacija iz prethodnih faza krivičnog postupka, što je imalo negativne posledice na nesmetano vođenje krivičnog postupka i nazavistan i nepristrasan rad pravosudnih organa, posebno je istaknuto da se informacije vezane za krivični postupak koji je u toku mogu objaviti tek nakon što su iznete na glavnom pretresu, osim ako su te informacije dobijene od suda ili drugog državnog organa, kao i da je zabranjeno objavljivanje podataka prikupljenih tokom istrage bez ovlašćenja nadležnog organa. Ovom odredbom obezbeđuje se poštovanje pretpostavke nevinosti i pravo okrivljenog na fer suđenje. (član 74)

Odredbom kojom se reguliše zabrana „govora mržnje“, precizno je definisano šta se smatra „govorom mržnje“ (odnosno u kom slučaju ne postoji odgovornost za objavljenu informaciju). (član 75)

Odredbom o zaštiti maloletnika, za cilj ima zaštitu slobodnog razvoja ličnosti maloletnika, i u skladu sa tim je predviđeno da mediji mora posebno voditi računa da njihov sadržaj i način distribucije ne naškodi moralnom, intelektualnom, emotivnom ili socijalnom razvoju maloletnika. (član 76)

Odredbom o zabrani izlaganja pornografije, sprečava se mogućnost da štampana stvar sa pornografskim sadržajem bude dostupna maloletnicima. Istom predloženom zakonskom odredbom, detaljno je uređeno da pornografska štampana

stvar na naslovnoj i poslednjoj strani ne sme da sadrži pornografiju, te da mora imati vidno upozorenje da sadrži pornografiju, kao i upozorenje da nije namenjena maloletnicima. Na pornografske audio i audio-vizuelne medijske sadržaje, kao i na sadržaje koji se distribuiraju putem interneta, predviđeno je da se primenjuju odredbe posebnog zakona kojim se uređuje oblast elektronskih medija. (član 77)

XII. INFORMACIJE O LIČNOSTI

(čl. 79–82)

Zakonom je uređen način zaštita prava ličnosti, garantovanog Ustavom. To znači da je sloboda informisanja ograničena samo u meri u kojoj je to neophodno da bi se ostvarila zaštita ličnih prava pojedinaca.

Polazeći od navedenih opredeljenja, Zakonom se uređuje zaštita dostojanstva ličnosti lica na koje se odnosi informacija. Zakon predviđa da nije dozvoljeno objavljivanje informacija kojima se vrši povreda časti, ugleda ili pijeteta, odnosno kojima se lice prikazuje u lažnom svetlu, ukoliko interes za objavljivanjem informacijama ne preteže nad interesom zaštite dostojanstva i prava na autentičnost. Zakonom se prvi put daje zaštita i žrtvama nasilja. (član 79)

Uređeno je objavljivanje informacija iz privatnog života i ličnih zapisa. U okviru ovih odredbi određena su pravila koja se odnose na uslove kada je dopušteno objavljivanje informacija iz privatnog života i ličnih pisanih zapisa. (čl. 80.i 81)

Značajna novina predviđena je u odredbi koja propisuje kada nije potreban pristanak za objavljivanje informacije iz privatnog života, ako u konkretnom slučaju interes javnosti da se upozna sa informacijom, odnosno zapisom, preteže u odnosu na interes da se spreči njeno objavljivanje. Zakonom su precizno predviđeni ti slučajevi. (član 82)

XIII. ODGOVOR NA INFORMACIJU I ISPRAVKA INFORMACIJE

(čl. 83–100)

O ovom poglavlju Zakona, utvrđena su pravila koja se odnose na pravo na odgovor i pravo na ispravku informacije. Reč je o mehanizmima za otklanjanje posledica, objavljivanja neistinitih, nepotpunih ili netačno prenetih informacija, prema licu čije je pravo odnosno pravni interes povređen objavljivanjem informacije.

Zakonom je detaljno regulisano Ustavom utvrđeno pravo na odgovor i pravo na ispravku informacije. Dok sa jedne strane, odgovor predstavlja pravni mehanizam koji garantuje pravo licu koje je pogođeno objavljivanjem informacije da na tu informaciju javno reaguje tako što će izneti svoje činjenične tvrdnje, pravo na ispravku garantuje pojedincu da može da zahteva od suda meritorno utvrđivanje da je objavljena informacija neistinita, nepotpuna ili netačno preneti, kao i da može da zahteva da sud odgovornom uredniku naredi, da bez naknade, objavi ispravku te informacije kao neistinite, nepotpune ili netačno prenete. U skladu sa ovom osnovnom razlikom između ovih mehanizma zaštite, u zakonskom tekstu su za njih određeni i posebni pravni režimi koji se odnose na uslove, kao i postupak i rokove za objavljivanje odgovora odnosno ispravke.

Naročito treba istaći, da je u ovom poglavlju detaljno razrađeno i načelo jednake delotvornosti informacije i odgovora, odnosno ispravke, utvrđena zabrana preinačenja i komentarisanja odgovora i ispravke, a takođe su i taksativno nabrojani razlozi za neobjavljivanje odgovora.

XIV. DRUGI OBLICI SUDSKE ZAŠTITE

(čl. 101–106)

Zakon sadrži i posebno poglavlje koji se odnose na druge oblike sudske zaštite. U slučaju povrede pretpostavke nevinosti, zabrane govora mržnje, prava i interesa maloletnika, zabrane izlaganja pornografije, prava na dostojanstvo ličnosti, prava na autentičnost, odnosno prava na privatnost, lice čije je pravo povređeno može tužbom protiv odgovornog urednika medija zahtevati: (1) utvrđivanje da je objavljivanjem informacije, odnosno zapisa povređeno pravo, odnosno pravni interes, (2) propuštanje i zabranu ponovnog objavljivanja informacije odnosno zapisa i (3) predaju zapisa, uklanjanje ili uništenje objavljenog zapisa (brisanje video zapisa, brisanje audio zapisa, uništenje negativa, odstranjenje iz publikacije i slično). Aktivna legitimacija za podnošenje ove tužbe, pripada i pravnom licu čija delatnost ima za cilj zaštitu ljudskih prava u slučaju povrede zabrana govora mržnje i prava i interesa maloletnika.

XV. INFORMACIJE O ISHODU KRIVIČNOG POSTUPKA

(čl. 107-111)

Zakon uređuje i pravo na objavljivanje informacije o ishodu krivičnog postupka, odnosno mogućnost pravne zaštite interesa lica o kome je ranije bila objavljena informacija da je protiv njega pokrenut krivični postupak, da nakon okončanja postupka zahteva od odgovornog urednika medija u kome je informacija bila prvobitno objavljena da objavi informaciju o pravnosnažnom obustavljanju postupka, odbijanju optužbe ili oslobađanju od optužbe. Zahtev se podnosi odgovornom uredniku najkasnije 30 dana od dana pravnosnažnog okončanja krivičnog postupka, a informacija čije se objavljivanje traži može da sadrži samo činjenice koje se odnose na pravnosnažno okončanje postupka, a ne i mišljenje i komentare povodom prvobitne informacije. U nastavku ovog poglavlja utvrđen je i rok za objavljivanje informacije i taksativno su nabrojani razlozi usled kojih odgovorni urednik nije dužan da objavi informaciju (odnosno deo informacije).

XVI. NAKNADA ŠTETE (čl. 112–118)

Zakon predviđa pravila o naknadi materijalne i nematerijalne štete licu na koje se odnosi informacija čije je objavljivanje zabranjeno, nezavisno od drugih sredstava pravne zaštite koja mu stoje na raspolaganju, u skladu sa odredbama ovog zakona. Pravo na naknadu štete ima i lice kojem nije objavljen odgovor, ispravka ili druga informacija čije je objavljivanje naloženo odlukom nadležnog suda, a koje zbog neobjavljivanja trpi štetu. Novinar, odnosno odgovorni urednik odgovara za štetu, ako se dokaže da je šteta nastala njegovom krivicom, a izdavač odgovara bez obzira na krivicu. Novinar, odgovorni urednik i izdavač medija solidarno odgovaraju za štetu koja je nastupila objavljivanjem navedenih informacija. Zakonom su predviđeni i slučajevi kada novinar, odgovorni urednik i izdavač medija ne odgovaraju za štetu (npr. u slučaju da je informacija objavljena u emisiji koja se emituje uživo ili je informacija verno prenet sa javnog skupa, a novinar je postupao sa dužnom novinarskom pažnjom). Takođe, Zakonom je predviđeno da za štetu prouzrokovanu objavljivanjem neistinite ili nepotpune informacije koja potiče od državnog organa odgovara država, bez obzira na krivicu. U skladu sa uporednim iskustvom kao i praksom Evropskom suda za ljudska prava, Zakonom su utvrđeni i kriterijumi koje sud posebno ceni prilikom odlučivanja o visini naknadi štete, kao što su: (1) da li je tužilac pokušao da umanjí štetu korišćenjem drugih sredstava pravne zaštite, u skladu sa odredbama ovog zakona; (2) da li je tuženi onemogućio tužiocu da umanjí štetu objavljivanjem odgovora, ispravke ili druge informacije na osnovu odluke nadležnog suda.

XVII. PRAVO NA DEO DOBITI

(čl. 119)

Ovo poglavlje Zakona sadrži samo jedan član kojim se ustanovljava još jedno pravo lica kome je objavljenom informacijom povređeno lično dostojanstvo, autentičnost, odnosno privatnost. To je pravo povređenog lica da od izdavača tužbom zahteva deo dobiti ostvarene objavljivanjem informacije, odnosno zapisa, srazmerno tome koliko je objavljivanje doprinelo ostvarenju dobiti, nezavisno od drugih sredstava pravne zaštite koja tom licu stoje na raspolaganju, u skladu sa odredbama ovog zakona.

XVIII. OBJAVLJIVANJE PRESUDE

(čl. 120.)

Još jedno pravo u parnicama po tužbi zbog povrede pretpostavke nevinosti, zabrane govora mržnje, prava i interesa maloletnika, zabrane javnog izlaganja pornografije, prava na dostojanstvo ličnosti, prava na autentičnost, odnosno prava na privatnost, po tužbi za naknadu štete i tužbi za deobu dobiti, je pravo tužioca da zahteva od suda da naloži odgovornom uredniku da objavi pravnosnažnu presudu bez komentara i bez odlaganja, o svom trošku, a najkasnije u drugom narednom broju novine, odnosno, u drugoj narednoj radio ili televizijskoj emisiji od dana kada je presuda postala pravnosnažna.

XIX. ZAJEDNIČKE ODREDBE POSTUPAKA PRAVNE ZAŠTITE

(čl. 121–131)

U ovom poglavlju Zakona, sadržane su zajedničke odredbe koje se odnose na sudski postupak pravne zaštite po tužbi za: objavljivanje odgovora, ispravke, povredu pretpostavke nevinosti, zabranu govora mržnje, prava i interesa maloletnika, zabranu javnog izlaganja pornografije, prava na dostojanstvo ličnosti, prava na autentičnost, odnosno prava na privatnost, kao i naknadu štete i prava na deobu dobiti. Njime je utvrđena hitnost postupka, detaljno su uređena pravila koja se odnose na glavnu raspravu, donošenje presude, presudi, pravu na žalbu, reviziju i dr.

XX. NADZOR

(čl. 132)

Utvrđeno je da nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši republiki organ uprave nadležan za poslove javnog informisanja, a na teritoriji autonomne pokrajine, pokrajinski organ uprave nadležan za poslove javnog informisanja, kao poverene poslove.

XXI. KAZNE NE ODREDBE

(čl. 133–140)

Zakon utvrđuje postojanje privrednog prestupa i prekršaja za slučaj povreda određenih obaveza utvrđenih u prethodnim poglavljima, od strane distributera medija i izdavača kao i odgovornog lica u njima, odgovornog urednika, zatim fizičkog lica koje je izdavač štampanog medija ili pružalac usluga radio i/ili televizijskog programa, kao i odgovornog lica u organu javne vlasti.

Kaznene odredbe imaju najpre preventivan karakter (obezbeđuju poštovanje obaveza pomenutih subjekata utvrđenih ovim zakonom) ali i represivni (jer se u slučaju nepoštovanja zakonom utvrđenih obaveza, aktivira primena sankcije - novčana kazna). Novčana kazna za privredne prestupe i prekršaje, kreće se u rasponu koji ne dovodi u pitanje ograničenje slobode javnog informisanja.

XXII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

(čl. 141–149)

U ovom, posljednjem, poglavlju Zakona, utvrđene su prelazne i završne odredbe.

U prvoj prelaznoj odredbi, utvrđeno je da Registar medija počinje sa radom u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona, da će, regulator, registrovane podatke o javnim glasilima po službenoj dužnosti registrirati u Registar medija, kao i obaveza izdavača da u roku od šest meseci od dana početka rada Registra medija prijavi one podatke koji nisu bili propisani kao predmet registracije prema ranije važećim propisima. (član 141)

U drugoj prelaznoj odredbi, utvrđeno je da se izdavači koje je osnovala neposredno ili posredno, Republika, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, izuzev medija iz člana 16. ovog zakona, kao i ustanova, preduzeće i drugo pravno lice koje je u celini ili pretežnom delu u državnoj svojini ili koje se u celini ili pretežnim delom finansira iz javnih prihoda privatizuju prodajom kapitala u skladu sa propisima kojima se uređuje privatizacija. Ukoliko je manji deo osnivačkog kapitala u javnoj svojini sprovodi se postupak prodaje kapitala koji je u javnoj svojini. (član 142. stav 1)

Da bi se zaštitila sfera medija i javni interes predviđeno je da se privatizacija vrši na način da se obezbedi kontinuitete u proizvodnji medijskih sadržaja od javnog interesa u periodu od pet godina od dana zaključenja ugovora o prodaji kapitala. (član 142. stav 2)

Radi zaštite prava nacionalnih manjina na informisanj predviđeno je da se prilikom prodaje medija mora obezbediti i kontinuitet u proizvodnji medijskih sadržaja u smislu obaveze održavanja udela programskog vremena na pojedinim jezicima nacionalnih manjina, odnosno udela informativnih, obrazovnih, naučnih, kulturno-umetničkih, dečijih, zabavnih, sportskih i drugih programskih sadržaja od javnog interesa na pojedinim jezicima nacionalnih manjin, u skladu sa programskom šemom u periodu od dvanaest meseci koji je prethodio usvajanju ovog zakona. (član 142. stav 3)

Zakonom je takođe predviđeno da ukoliko nije pokrenut postupak privatizacije medija, odgovorno lice u izdavaču dužno je da podnese inicijativu za pokretanje postupka privatizacije medija u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, Agenciji za privatizaciju. (član 142. st. 4. i 5)

Agencija za privatizaciju u roku od 90 dana od dana podnošenja inicijative donosi odluku o metodu privatizacije. (član 142. stav 6)

Zakonom je predviđeno da se postupak privatizacije medija završi do 1. jula. 2015. godine.

Ukoliko se do navedenog datuma ne proda kapital izdavača medija, prodaja kapitala se obustavlja a kapital izdavača se privatizuje prenosom akcija zaposlenima bez naknade. (član 142. stav 6)

Ako zaposleni ne prihvate prenos besplatnih akcija, medij prestaje da postoji i briše se iz Registra. (član 142. stav 7)

Utvrđena je zabrana finansiranja izdavača medija iz javnih prihoda, počev od 1. jula 2015. godine, izuzev izdavača medija iz člana 16. ovog zakona. Misli se prvenstveno na javna preduzeća i ustanove u oblasti javnog informisanja čiji su osnivači Republika, autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave. Finansiranje medija iz člana 16. ovog zakona reguliše se posebnim aktima. Projektno sufinansiranje postaje osnovni oblik finansiranja iz javnih prihoda, i počev od 2015. godine, za to se izdvajaju budžetska sredstva na svim nivoima vlasti. (član 143)

Ministarstvo nadležno za oblast javnog informisanja dužno da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donese podzakonske akte predviđene ovim zakonom. (član 144)

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o javnom informisanju („Službeni glasnik RS”, br. 43/03, 61/05, 71/09, 89/10-US i 41/11-US) koji je donet 2003. godine, kao i odredbe drugih zakona koje su u koliziji sa ovim zakonom. (član 145)

Čl. 146, 147. i 148. predviđeno je da najkasnije 1. jula 2015. godine prestaju da važe: Zakon o Javnom preduzeću Novinska agencija „Tanjug”, Zakon o javnom preduzeću za novinsko izdavačku delatnost „Panorama” i Uredba o Saveznoj javnoj ustanovi Radio Jugoslavija. Pravne posledice prestanka ovih preduzeća i ustanova urediće Vlada Republike Srbije svojim aktom.

Završnom odredbom, određeno je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”. (član 149)

4. SREDSTVA POTREBNA ZA PRIMENU ZAKONA

Za rad JP NA „Tanjug”, JP NID „Panorama” i SJU „Radio Jugoslavija” u 2014. godini obezbeđena su sredstva u iznosu od 268.125.000,00 dinara. Sredstava su obezbeđena Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2014. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 110/13) i Rešenjem o upotrebi sredstava tekuće budžetske rezerve 05 Broj 401-7492/2014 od 12. jula 2014. godine, u okviru Razdela 28 – Ministarstvo kulture i informisanja, šifra direktnog budžetskog korisnika 11800, šifra funkcionalne klasifikacije 820 – Usluge kulture, Program 1204 – Projekat 0006 Javna preduzeća i ustanove u oblasti javnog informisanja, Ekonomska klasifikacija 451 – Subvencije javnim nefinansijskim preduzećima i organizacijama.

Do kraja 2014. godine potrebno je obezbediti dodatna sredstva u iznosu od 89.375.000,00 dinara.

Za prvu polovinu 2015. godine, tačnije do 1. jula 2015. godine, potrebno je obezbediti, u Budžetu Republike Srbije, sredstva za funkcionisanje gore navedenih subjekata u iznosu od 178.750.000,00din.

5. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se donošenje Zakona o javnom informisanju i medijima po hitnom postupku zbog potrebe usaglašavanja medijske regulative Republike Srbije sa propisima Evropske unije u ovoj fazi postupka pridruživanja. Eksplanatorni i bilateralni skrininzi za poglavlja 2, 10 i 23 su završeni i za nastavljanje daljeg procesa pridruživanja neophodno je imati usklađene medijske propise sa evropskom regulativom. Takođe i pristup fondovima EU, u okviru projekta Kreativna Evropa uslovljen je donošenjem nove medijske regulative.

Imajući u vidu napred navedeno, smatramo da su se stekli uslovi da se Zakon o javnom informisanju i medijima donese po hitnom postupku.